ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

Τεύχος 26, ΙΟΥΝΙΟΣ 1997

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

35ΩΡΟ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ



Οι αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

Επαναλειτουργία της εταιρείας «Πειραϊκή - Πατραϊκή»

35ΩΡΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ • ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ - ΠΑΤΡΑΪΚΗΣ • 13ος - 14ος ΜΙΣΘΟΣ • ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ • ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΙΝΕ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Το 35ωρο χωρίς μείωση των αποδοχών αποτελεί κεντρικό αίτημα της ΓΣΕΕ, τόσο στο πλαίσιο των διεκδικήσεών της για την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση, όσο και στο πλαίσιο του Κοινωνικού Διαλόγου. Σ' αυτό το τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ παρουσιάζεται η πρόταση του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ στην επιτροπή εμπειρογνωμόνων του άρθρου 9 της ΕΓΣΣΕ 1996.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ανέλαβε τον συντονισμό και την επιστημονική ευθύνη, μετά από αίτημα του Σωματείου Προσωπικού Εργοστασίων και Επιχειρήσεων Πειραϊκής-Πατραϊκής Νομού Αχαΐας, της μελέτης επαναλειτουργίας και βιωσιμότητας της συγκεκριμένης εταιρείας. Τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης παρατίθενται στην ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ.

Επίσης η ύλη του τεύχους περιέχει άρθρα: «13ος-14ος μισθός» και «οι επιπτώσεις από μια υποτίμηση της δραχμής». Τέλος, η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ περιέχει τις αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου του ΙΝΕ και τα αποτελέσματα της Ημερίδας του Ινστιτούτου Εργασίας στο Αργος.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΊΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΌ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΎΤΟΥ ΕΡΓΑΣΊΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΌΤΗΣ: Χρήστος Πολυζωγόπουλος • **ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΉ ΕΠΙΤΡΟΠΉ:** ΤΟ Δ.Σ.ΤΟΥ ΙΝΕ, *Πρόεδρος:* Χρήστος Πολυζωγόπουλος, *Αντιπρόεδρος:* Δ. Στρατούλης, *Γρ. Οικονομικού:* Ηλ. Σακελαριάδης, *Μέλη:* Γ. Ντάσης, Γ. Ρωμανιάς, Γ. Χριστοδούλου, Σ. Μαντζουράνης, Φ. Φατούρος, Γ. Ποντικός • **ΓΡΑΦΕΊΑ:** Εμμ. Μπενάκη 71Α, Αθήνα 106 81, Τηλ: 3304469-74, Fax: 3304452 • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΊΗΣΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΉ:** ΚΑΜΠΥΛΗ, Αριστοτέλους 36, Τηλ: 8215007, 8215675, 8216371, Fax: 8215007

Η μείωση του χρόνου εργασίας χωρίς μείωση των αποδοχών και οι επιπτώσεις της στην απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας

Πρόταση του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ στην επιτροπή εμπειρογνωμόνων του άρθρου 9 της ΕΓΣΣΕ 1996



Επιμέλεια: Ηλίας Ιωακείμογλου

Οι εκτιμήσεις του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η μείωση του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες χωρίς μείωση των μισθών, μπορεί να εφαρμοσθεί στην ελληνική οικονομία χωρίς να απειλήσει την ανταγωνιστικότητά της, εφ' όσον πραγματοποιηθεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η αναδιοργάνωση του εργάσιμου χρόνου που γίνεται εφικτή με την εφαρμογή των 35 ωρών εργασίας και η ευελιξία που προσφέρει στην χρησιμοποίηση των ανθρώπινων πόρων, καθιστούν δυνατή την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας του μηχανικού συστήματος, δηλαδή την εντατικότερη χρήση του παγίου κεφαλαίου. Η τελευταία συνοδεύεται από αύξηση της παραγωγής, επιμερισμό των σταθερών εξόδων σε μεγαλύτερο όγκο προϊόντων, επομένως και από βελτίωση του μοναδιαίου κόστους παραγωγής. Οι οικονομίες που πραγματοποιούνται με αυτόν τον τρόπο, σε συνδυασμό και με ορισμένα άλλα μέτρα, επιτρέπουν την διατήρηση όχι μόνον της αγοραστικής δύναμης των ήδη εργαζομένων, αλλά και την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας. Εκτός από την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μηχανικών εγκαταστάσεων, η «ενεργητική» εφαρμογή του μέτρου περιλαμβάνει και την εμπλοκή του Κράτους με ρυθμίσεις που αφορούν, τόσο τις ροές στο εισοδηματικό κύκλωμα, όσο και την οικονομική πολιτική: Ως συνοδευτικό μέτρο της μείωσης του εργάσιμου χρόνου θα έπρεπε να προβλεφθούν αφενός μεν η μεταφορά πόρων από το δημόσιο προς τις επιχειρήσεις ώστε η αύξηση του κόστους να είναι μικρότερη, αφετέρου δε μια μακρόπνοη αναπτυξιακή πολιτική, ενδεχομένως δε και μια ελαφρώς ελαστικότερη συναλλαγματική πολιτική στην περίπτωση που οι μειώσεις του χρόνου εργασίας δεν πραγματοποιηθούν



ταυτοχρόνως και στις άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης. ***Η αύξηση της απασχόλησης εκτιμάται ότι θα ανέλθει περίπου σε 130 χιλιάδες άτομα. Πέραν τούτων, υπολογίζεται ότι θα διασωθούν επαπειλούμενες θέσεις εργασίας της τάξης των 50 χιλιάδων ατόμων.***

Η ανάλυση των επιπτώσεων της μείωσης του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες χωρίς μείωση των αποδοχών πραγματοποιήθηκε καταρχήν από ειδική μελέτη του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, της οποίας τα συμπεράσματα θεωρούμε ότι παραμένουν έγκυρα. Για το λόγο αυτό, η παρούσα πρόταση επαναλαμβάνει τα εν λόγω συμπεράσματα, πλην όμως, παρουσιάζει και ορισμένα νέα στοιχεία με τα οποία ισχυροποιούνται οι θέσεις της μελέτης του Ινστιτούτου Εργασίας.

Η μείωση του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες αναλύεται για δύο διακριτικές περιπτώσεις: για την «παθητική» και την «ενεργητική» εφαρμογή του μέτρου. Ως «παθητική» εφαρμογή του μέτρου στο σύνολο της οικονομίας, εννοούμε τη μείωση του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες χωρίς μείωση των αποδοχών και χωρίς την ταυτόχρονη λήψη άλλων, συνοδευτικών, μέτρων πολιτικής. Η «παθητική» μείωση του χρόνου εργασίας δεν έχει προταθεί από κανένα συνδικαλιστικό φορέα σε καμία χώρα της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Ως εκ τούτου, οι υπολογισμοί που αναφέρονται σ' αυτήν την περίπτωση πραγματοποιούνται μόνον για λόγους καθαρά μελετητικούς - απλώς αποτελούν ένα στάδιο των εργασιών για τον εντοπισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες το εγχείρημα της μείωσης του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες δεν θα μειώσει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Ως «ενεργητική» εφαρμογή του μέτρου, αντιθέτως, εννοούμε την μείωση του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες χωρίς μείωση των αποδοχών, πλην όμως, με ταυτόχρονη λήψη συνοδευτικών μέτρων που αποσκοπούν στην μηδενική επίπτωση ή ακόμη και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ως επαρκή στήριξη των συμπερασμάτων θεωρούμε τα όσα αναφέρονται στην ήδη δημοσιευμένη μελέτη της ΓΣΕΕ για τις επιπτώσεις της μείωσης του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες συμπληρωμένα με τα όσα εκτίθενται παρακάτω.

Περίπτωση 1: Η παθητική εφαρμογή του μέτρου

Ως παθητική εφαρμογή του μέτρου εννοούμε τη μείωση του συμβατικού χρόνου εργασίας στις 35 ώρες θεωρώντας όλους τους άλλους παράγοντες σταθερούς - χωρίς δηλαδή κανένα συνοδευτικό μέτρο, χωρίς καμία παρέμβαση του Κράτους που θα αποσκοπούσε στην αναδιανομή πόρων στο εσωτερικό του εισοδηματικού κυκλώματος, χωρίς καμία μεταβολή της οργάνωσης ή του όγκου της παραγωγής κλπ.

• Η αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος

Με την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει μεταφορά πόρων προς τις εγχειρήσεις που θα εφαρμόσουν το μέτρο, η αύξηση του μοναδιαίου κόστους εργασίας υπολογίστηκε, κατά την διάρκεια των εργασιών της κοινής επιτροπής ΓΣΕΕ και εργοδοτικών οργανώσεων, ότι θα ανέλθει περίπου σε 13%.

Ως προϋπόθεση θεωρήθηκε ότι η εφαρμογή του μέτρου θα έχει μέτρια αποτελέσματα στην παραγωγικότητα της εργασίας (+1,3%), επειδή γενικώς, στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, οι αυξήσεις της παραγωγικότητας κατά το παρελθόν υπήρξαν πολύ μικρές - γεγονός που δεν δημιουργεί εξαιρετικά θετικές προσδοκίες ως προς την ικανότητα της οικονομίας να βελτιώνει θεαματικά τις παραγωγικές επιδόσεις της υπό το βάρος μεγάλων αλλαγών. Βεβαίως, η παραδοχή ότι οι αυξήσεις της παραγωγικότητας της εργασίας που θα προέλθουν από τη μείωση του χρόνου εργασίας θα είναι μικρές, εμμέσως συνεπάγεται ότι οι αυξήσεις της απασχόλησης θα είναι μεγάλες (θεωρώντας τους άλλους παράγοντες σταθερούς).

• Η επίπτωση στις τιμές

Σύμφωνα με τους Εθνικούς Λογαριασμούς του 1996, το σύνολο των μισθών και των άλλων δαπανών για εργασία, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών, ανήλθε περίπου σε 9,8 δισ. δρχ. ενώ το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε τιμές αγοράς ανήλθε περίπου σε 29,6 τρισεκατομμύρια δραχμές1. Επομένως, το μερίδιο των μισθών στο ΑΕΠ είναι 33%.

Το εν λόγω μερίδιο (33% του ΑΕΠ) αντιστοιχεί περίπου σε 2 εκατομμύρια μισθωτούς. Εντούτοις, υπάρχει μια μερίδα μισθωτών για τους οποίους οι 35 ώρες δεν θα επιφέρουν καμία αλλαγή. Η εργασία των εν λόγω μισθωτών είτε δεν συνδέεται με ωράρια (π.χ. διευθυντές και στελέχη), είτε παρουσιάζει μεγάλους νεκρούς χρόνους (π.χ. υποαπασχόληση σε υπηρεσίες στις οποίες υπάρχει «πλεονάζον» προσωπικό, οπότε η μείωση του εργάσιμου χρόνου δεν πρόκειται να προκαλέσει προσλήψεις αλλά απλώς να διασώσει θέσεις εργασίας), είτε πραγματοποιείται ήδη με μειωμένο ωράριο κ.ά. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η μείωση του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες δεν πρόκειται να επηρεάσει κανένα μέγεθος ή πρόκειται να το επηρεάσει μόνον εν μέρει. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ, στην μερίδα των μισθωτών την οποία δεν αφορά η μείωση του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες, περιλαμβάνονται οι παρακάτω κατηγορίες:

- Οι διευθυντές δημοσίων και ιδιωτικών επιχειρήσεων που απασχολούν περισσότερα των 10 ατόμων. Ανέρχονται, σύμφωνα με την Ερευνα Εργατικού Δυναμικού (1994), περίπου σε 22 χιλιάδες άτομα.
- Τα στελέχη επιχειρήσεων που απασχολούν περισσότερα των 10 ατόμων. Κατ' εκτίμηση, με βάση την αναλογία 2 στελέχη ανά διευθυντή, ανέρχονται σε 45 χιλιάδες άτομα.
- Οι διευθυντές μικρών επιχειρήσεων (λιγότερα από 9 άτομα). Ανέρχονται περίπου σε 10 χιλιάδες άτομα.
- Οι εκπαιδευτικοί ανέρχονται σε 170 χιλιάδες άτομα. Κατ' εκτίμηση, δεν θα επηρεασθεί ένα ποσοστό της τάξης του 25%, εξαιτίας της ύπαρξης σημαντικού αριθμού μικρών εκπαιδευτικών μονάδων του δημοσίου τομέως και του ειδικού status ορισμένων κατηγοριών διδασκόντων όπως π.χ. της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επομένως, εκτιμάται ότι η μείωση των ωρών εργασίας δεν θα αφορά περίπου 45 χιλιάδες εκπαιδευτικούς.
- Οι οικοδόμοι ανέρχονται σε 160 χιλιάδες άτομα. Επειδή εργάζονται ήδη 37,5 ώρες, το μέτρο των 35 ωρών τους αφορά μόνον κατά το ήμισυ, δηλαδή κατά 80 χιλιάδες άτομα.
- Ομοίως για τους τραπεζικούς, σε σύνολο 50 χιλιάδες απασχολουμένων, επειδή εργάζονται 38 ώρες και 20 λεπτά, οι 35 ώρες αφορούν μόνον στις 25 χιλιάδες άτομα (βλ. σχετική μελέτη της ΟΤΟΕ).
- Η μείωση του εργάσιμου χρόνου δεν αφορά στους μερικώς απασχολούμενους που ανέρχονται περίπου σε 180 χιλιάδες άτομα.
- Οι ειδικευμένοι πωλητές, χρηματιστές, βοηθοί νομικών, επαγγελματίες αθλητές, καλλιτέχνες και «μικροεπαγγέλματα» του τομέως των υπηρεσιών, ανέρχονται σε 76 χιλιάδες άτομα. Κατά τις εκτιμήσεις του ΙΝΕ θα επηρεασθούν κατά το ήμισυ, δηλαδή κατά περίπου κατά 35 χιλιάδες άτομα.
- Οι ναυτικοί, που ανέρχονται περίπου σε 50 χιλιάδες άτομα.
- Από τους υπαλλήλους γραφείου, που ανέρχονται σε 316 χιλιάδες άτομα, εκ των οποίων οι 120 χιλιάδες περίπου στον δημόσιο τομέα. Εκτιμάται ότι λόγω



υποαπασχόλησης και ύπαρξης σημαντικού αριθμού ήδη εργαζομένων 37,5 ώρες, η μείωση του εργάσιμου χρόνου δεν θα αφορά περί τις 60 χιλιάδες άτομα.

- Οι πωλητές και τα συναφή επαγγέλματα ανέρχονται σε 105 χιλιάδες. Εκτιμάται ότι δεν θα επηρεασθούν οι 20 χιλιάδες.
- Εκτιμάται ότι δεν θα επηρεαστούν τα παραδοσιακά επαγγέλματα των υπηρεσιών (διψ. ISCO 91) που ανέρχονται περίπου σε 120 χιλιάδες άτομα.
- Τέλος, εξαιτίας της παραβίασης του θεσμικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων που παρατηρείται σε εκτεταμένη κλίμακα στις μικρές επιχειρήσεις, εκτιμάται ότι η μείωση του συμβατικού χρόνου εργασίας δεν θα επηρεάσει τουλάχιστον 100 χιλιάδες άτομα που εργάζονται στον επίσημο τομέα της οικονομίας.

Ετσι, το σύνολο των απασχολουμένων που δεν θα επηρεασθούν από τη μείωση του χρόνου εργασίας εκτιμάται ότι θα ανέλθει περίπου σε 700 χιλιάδες άτομα, ήτοι σε ποσοστό 35% του συνόλου.

Το μερίδιο των αμοιβών των 2 εκατομμυρίων μισθωτών στο ΑΕΠ ανέρχεται σε 33%. Από αυτούς θα επηρεασθούν οι 2 εκατ. -0,7 εκατ = 1,3 εκατομμύρια μισθωτοί, δηλαδή το 65%. Επομένως, το μερίδιο των αμοιβών των μισθωτών των οποίων η απασχόληση θα επηρεασθεί από τη μείωση του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες, ανέρχεται σε 33% *65% = 21,5% του ΑΕΠ.

Κατόπιν τούτου, η υπολογιζόμενη αύξηση των τιμών εξαιτίας της μείωσης του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες, *υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει κανένα συνοδευτικό μέτρο πολιτικής και υπό την προϋπόθεση ότι οι επιχειρήσεις μετακυλίουν ολόκληρη την αύξηση του κόστους στις τιμές και διατηρούν έτσι ανέπαφη την κερδοφορία τους,* θα είναι της τάξεως του 2,8%2.

Ωστόσο, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ, ο τομέας της ελληνικής οικονομίας που είναι εκτεθειμένος στον διεθνή ανταγωνισμό ακολουθεί τις τιμές στις διεθνείς αγορές εκφρασμένες σε δραχμές κατά ποσοστό περίπου 80%, ενώ η μετακύλιση των αυξήσεων του μοναδιαίου κόστους εργασίας γίνεται σε ποσοστό μόλις 20%. Με αυτά τα δεδομένα, εκτιμούμε ότι η μέγιστη μετακύλιση της αύξησης του μοναδιαίου κόστους εργασίας εξαιτίας των 35 ωρών, στο σύνολο της οικονομίας, θα είναι της τάξης του 70%.

Επομένως, η επίπτωση στις τιμές παραγωγής θα είναι της τάξης του 0,7*2,8%=2%. Το δε υπόλοιπο 0,8% θα απορροφηθεί από τη μείωση της μάζας των κερδών των επιχειρήσεων.

Σ' αυτήν την περίπτωση ως μέτρο της μείωσης της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να θεωρηθεί η αύξηση των τιμών κατά 2%.

Η μείωση της μάζας των κερδών, αντιθέτως, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια δυνητική μείωση της ανταγωνιστικότητας επειδή θα περιόριζε τις δυνατότητες των επιχειρήσεων να αυτοχρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΙΝΕ δεν θα αποτελέσει κάποιο πλήγμα στην επενδυτική ικανότητα των επιχειρήσεων. Διότι, όπως έχει διαπιστωθεί και από άλλους φορείς, η άνοδος των κερδών που έχει παρατηρηθεί στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία, δεν έχει μετατραπεί σε ανάλογη άνοδο των επενδύσεων. Η κερδοφορία, δηλαδή, δεν εμφανίζεται ως περιοριστικός παράγοντας των επενδύσεων (σε αντίθεση με τη συνολική ζήτηση που απευθύνεται στις επιχειρήσεις). Αντιθέτως, οι παραγωγικές επενδύσεις παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, είτε ως απόλυτο μέγεθος σε σταθερές τιμές, είτε ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας είτε ως ποσοστό των μικτών κερδών, είτε σε σύγκριση με το κεφαλαιακό απόθεμα παγίου κεφαλαίου. Η ανοδική τάση των παραγωγικών επενδύσεων που έχει διαμορφωθεί κατά την τελευταία δεκαετία είναι πολύ δειλή συγκρινόμενη με τη θεαματική αύξηση των κερδών.

Ετσι, η μεταβολή των εισοδηματικών μεριδίων σε όφελος της εργασίας και σε βάρος των εισοδημάτων από επιχειρηματική δραστηριότητα και από προσόδους, καθώς θα είναι της τάξης του 2% του ΑΕΠ (το μερίδιο των μισθών που ανέρχεται σε 33% θα αυξηθεί σε 35%3), εκτιμάται ότι δεν θα επηρεάσει τη μάζα εκείνη των κερδών που επρόκειτο να επενδυθεί, ούτε να προσκαλέσει θεαματικές αλλαγές στην ανοδική καμπύλη της κερδοφορίας.

Η αύξηση της απασχόλησης εκτιμάται ότι θα ανέλθει περίπου σε 130 χιλιάδες άτομα. Πέραν τούτων, υπολογίζεται ότι θα διασωθούν και επαπειλούμενες θέσεις εργασίας της τάξης των 50 χιλιάδων ατόμων.

Η αύξηση του κόστους εργασίας θα προέλθει από τις προσλήψεις των 130 χιλιάδων επιπλέον ατόμων.
Για τις 700 χιλιάδες των μισθωτών τους οποίους δεν αφορά το μέτρο των 35 ωρών, αλλά και για τα 2 εκατομμύρια των αυτοαπασχολουμένων στην ελληνική οικονομικά (σε μεγάλο βαθμό στον αγροτικό τομέα), θεωρούμε ότι δεν θα επέλθει καμία μεταβολή. Σε ότι αφορά το κόστος της εργασίας τους θα παραμείνει ως έχει και με κανέναν τρόπο δεν πρόκειται να αυξηθεί υπό την επίδραση της αυξήσεως του μοναδιαίου κόστους εργασίας σ' ορισμένους άλλους τομείς της οικονομίας (συγκεκριμένα στους τομείς στους οποίους εργάζονται οι 1300 χιλιάδες μισθωτοί των οποίων η απασχόληση θα επηρεασθεί από την μείωση του εργάσιμου χρόνου), και αυτό για τους παρακάτω λόγους:
Το καθαρό εισόδημα των περίπου 2 εκατομμυρίων αυτοαπασχολουμένων αποτελείται από τεκμαρτό εισόδημα εργασίας και καθαρό κέρδος. Μέσα σε συνθήκες αυξημένης ανεργίας και υποαπασχόλησης του επενδεδυμένου κεφαλαίου, οι αυτοαπασχολούμενοι καθορίζουν τις τιμές τους με βάση τις τιμές του ανταγωνισμού και όχι με βάση κάποιες (υποτιθέμενες) λογιστικές συγκρίσεις του δικού τους κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος με το αντίστοιχο μέγεθος άλλων κατηγοριών εργαζομένων. Αυτό σημαίνει ότι οι εν λόγω κατηγορίες εργαζομένων δεν πρόκειται να προβούν σε αυξήσεις των τιμών τους διότι οι συνθήκες της οικονομίας δεν το επιτρέπουν: το καθαρό τους εισόδημα από εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα θα παραμείνει το ίδιο όπως πριν. Η υποτιθέμενη αύξηση του κόστους εργασίας των αυτοαπασχολουμένων, θα μπορούσε θεωρητικά να επέλθει μόνον μέσα σε συνθήκες διατηρούμενης αναπτυξιακής διαδικασίας, μειωμένης ανεργίας στα επίπεδα της «πλήρους απασχολήσεως» και αύξησης του βαθμού χρησιμοποίησης του επενδυμένου κεφαλαίου σε υψηλά επίπεδα.
Αλλά και στην περίπτωση των 700 χιλιάδων μισθωτών που δεν επηρεάζονται από τη μείωση του εργάσιμου χρόνου, οι συνθήκες της οικονομίας, ιδιαίτερα δε η εκτεταμένη ανεργία, είναι απαγορευτικές για κάθε αύξηση του πραγματικού μισθού τους που θα υπερέβαινε τον μέσο εθνικό όρο - πολύ περισσότερο που η θέση των περισσότερων εκ των μισθωτών αυτών στην αγορά εργασίας είναι δυσμενέστερη απ' ότι κατά μέσον όρο για τους μισθωτούς.

Περίπτωση 2: Η ενεργητική εφαρμογή του μέτρου

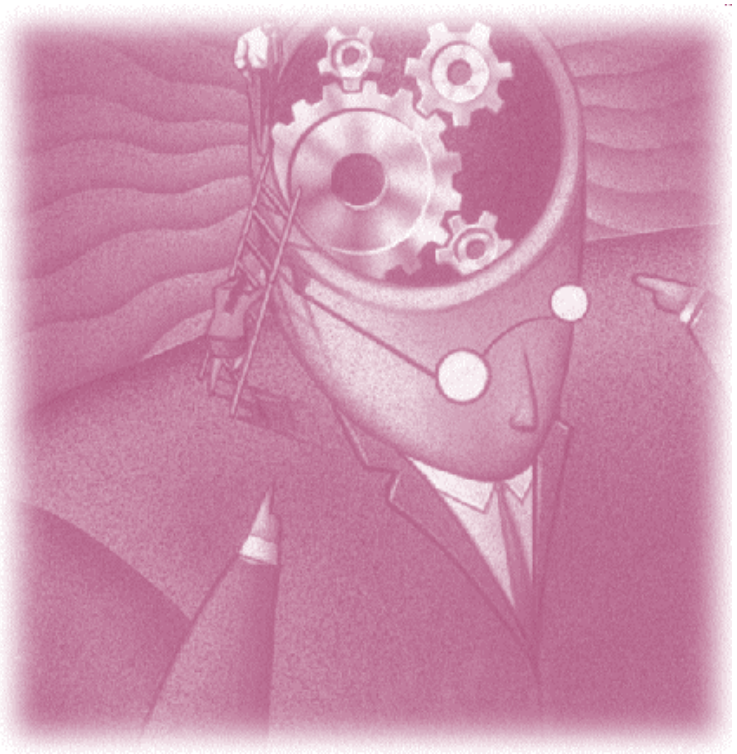

Κεντρικη σημασια για την επιτυχια του εγχειρηματος της αύξησης της απασχόλησης μέσω της μείωσης του χρόνου εργασίας χωρίς μείωση των μισθών και χωρίς να θιγεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων έχει η «ενεργητική» εφαρμογή του μέτρου: Η αναδιοργάνωση του εργάσιμου χρόνου που γίνεται εφικτή με την εφαρμογή των 35 ωρών εργασίας και η ευελιξία που προσφέρει στη χρησιμοποίηση των ανθρώπινων πόρων, καθιστούν δυνατή την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας του μηχανικού συστήματος, δηλαδή την εντατικότερη χρήση του παγίου κεφαλαίου. Η τελευταία συνοδεύεται από αύξηση της παραγωγής, επιμερισμό των σταθερών εξόδων σε μεγαλύτερο όγκο προϊόντων, επομένως και από βελτίωση του μοναδιαίου κόστους παραγωγής.
Οι οικονομίες που πραγματοποιούνται με αυτόν τον τρόπο επιτρέπουν σε συνδυασμό και με ορισμένα άλλα μέτρα, την διατήρηση όχι μόνον της αγοραστικής δύναμης των ήδη εργαζομένων, αλλά και την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που θα προχωρήσουν στην μείωση του εργάσιμου χρόνου.
Εκτός από την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μηχανικών εγκαταστάσεων, η «ενεργητική» εφαρμογή

του μέτρου περιλαμβάνει και την εμπλοκή του Κράτους με ρυθμίσεις που αφορούν, τόσο τις ροές στο εισοδηματικό κύκλωμα, όσο και την οικονομική πολιτική: Καταρχήν, ως συνοδευτικό μέτρο της μείωσης του εργάσιμου χρόνου θα έπρεπε να προβλεφθεί η μεταφορά πόρων από το δημόσιο προς τις επιχειρήσεις ώστε η αύξηση του κόστους εργασίας να είναι μικρότερη. Εάν η εν λόγω μεταφορά πόρων, ανεξαρτήτως πηγής (μέσω φορολογικών μέτρων, εκτροπής πόρων του ΟΑΕΔ από άλλες χρήσεις κλπ) ανέλθει στο 30% της συνολικής επιβάρυνσης του κόστους εργασίας, το ύψος των μεταφερόμενων πόρων θα είναι της τάξης της μισής εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ (δηλαδή, χωρίς την αύξηση της μάζας των φόρων, αυτό θα ισοδυναμούσε με επιβάρυνση του δημοσίου ελλείμματος κατά 0,5%). Σ' αυτήν την περίπτωση, η επιβάρυνση του μοναδιαίου κόστους εργασίας θα μειωθεί από το 13% στο 9%, η δε αύξηση της τιμής παραγωγής από το 2% στο 1,4% (ή από το 2,8% εάν υποθέσουμε ότι οι επιχειρήσεις θα μετακυλίσουν ολόκληρη την επιβάρυνση του κόστους εργασίας τις τιμές).



Κατά συνέπεια, ***η επιβάρυνση των τιμών εξαιτίας της μείωσης του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες χωρίς μείωση των αποδοχών, υπό την προϋπόθεση όμως του επιμερισμού του 30% του κόστους εργασίας στο σύνολο της ελληνικής κοινωνίας και σε όφελος των επιχειρήσεων, θα ανέλθει σε 1,5%.*** Αυτή η τελευταία αύξηση θα πρέπει να αντιμετωπισθεί με δύο μέσα: Πρώτον, με την αναδιοργάνωση της εργασίας, την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μηχανών και την συνακόλουθη μείωση του κόστους κεφαλαίου ανά μονάδα προϊόντος.. Δεύτερον, με την εφαρμογή μιας ελαφρώς ελαστικότερης συναλλαγματικής πολιτικής, στην περίπτωση που οι μειώσεις του χρόνου εργασίας δεν εμφανισθούν ταυτοχρόνως και στις άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Συμπεράσματα

Μετά τα παραπάνω, οι εκτιμήσεις του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η μείωση του εργάσιμου χρόνου στις 35 ώρες χωρίς μείωση των μισθών μπορεί να εφαρμοσθεί στην ελληνική οικονομία χωρίς να απειλήσει την ανταγωνιστικότητά της, εφ' όσον πραγματοποιηθεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Για την εξασφάλιση αυτών των προϋποθέσεων θα πρέπει να υπάρξει μακροπρόθεσμη κοινωνική συμφωνία και των τριών μερών: των συνδικαλιστικών οργανώσεων των μισθωτών, της εργοδοτικής πλευράς και του Κράτους. Οι επιπτώσεις της δραστικής μείωσης του χρόνου εργασίας στο κόστος παραγωγής και στην τιμή του προϊόντος, επομένως και στην ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων ή κλάδων, είναι συνάντηση πολλών παραγόντων. Οι εν λόγω επιπτώσεις εξαρτώνται λοιπόν από τις συνθήκες μέσα στις οποίες θα εφαρμοστεί η μείωση του χρόνου εργασίας.

Οι συνθήκες αυτές δεν καθορίζονται χωρίς την παρέμβαση των κοινωνικών υποκειμένων: η κοινωνική διαπραγμάτευση και η πολιτική βούληση μπορούν να αποτελέσουν τον σημαντικότερο παράγοντα της επιτυχίας του εγχειρήματος, είτε μέσω του καθορισμού των μεταβολών που θα επέλθουν στα σημαντικότερα μεγέθη του κόστους, είτε μέσω του προσδιορισμού ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου εφαρμογής του μέτρου. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου θα απαιτηθεί η «επιθετική» μείωση του εργάσιμου χρόνου, δηλαδή η επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μηχανικών εγκαταστάσεων και η αναδιοργάνωση του χρόνου εργασίας, μεγίστης σημασίας είναι η βούληση και η



ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ενός τέτοιου εγχειρήματος.
Η επιτυχία του μέτρου, σε πολλές περιπτώσεις, απαιτεί μια μεταστροφή στην πολιτική της επιχείρησης στην κατεύθυνση της κατάκτησης μεγαλύτερων μεριδίων αγοράς. Οι επιχειρήσεις που ακολουθούν μια πολιτική μεγιστοποίησης του βραχυπρόθεσμου κέρδους έχουν τις μικρότερες πιθανότητες να αντέξουν το βάρος μιας μείωσης του χρόνου εργασίας. Επομένως, η τελευταία θα αναλάβει και τον ρόλο μιας εκσυγχρονιστικής πίεσης επί των πλέον πεπαλαιωμένων αντιλήψεων σε ότι αφορά τη διοίκηση των επιχειρήσεων.
Η αναδιοργάνωση της εργασίας θα πρέπει να συνοδεύεται, σε πολλές περιπτώσεις από μια προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας και του είδους των παραγόμενων προϊόντων, ώστε η επιπλέον παραγωγή που θα πραγματοποιείται χάρη στην επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μηχανικών εγκαταστάσεων να μπορεί να τοποθετηθεί στην αγορά.
Σε πολλές περιπτώσεις μονάδων παραγωγής που αντιμετωπίζουν προβλήματα, η αναδιοργάνωση θα πρέπει να συνδυαστεί με τη γενικότερη προσπάθεια αναδιάρθρωσης ώστε οι μονάδες να γίνουν ανταγωνιστικές.
Η μείωση του εργάσιμου χρόνου πρέπει να είναι σημαντική και όχι σταδιακή. Οι επιχειρήσεις που προχωρούν στη μείωση του εργάσιμου χρόνου με βαθμιαίο τρόπο, π.χ. με μικρές μειώσεις της μίας ώρας ανά έτος, δεν προχωρούν σε προσλήψεις, αλλά καλύπτουν τα «κενά» της παραγωγής με μια έκτακτη, πρόσθετη, αύξηση της παραγωγικότητας: αναδιοργανώνουν την παραγωγή, έτσι ώστε να μη χρειασθούν προσλήψεις.
Η μείωση του χρόνου εργασίας χωρίς μείωση της ανταγωνιστικότητας δεν είναι εφικτή χωρίς τον ενεργητικό ρόλο του Κράτους. Διότι, οι αποφάσεις του επιδρούν σε μια σειρά μεταβλητές του κόστους παραγωγής.
Η επιτυχία του εγχειρήματος απαιτεί, καταρχήν, μιαν αύξηση της εσωτερικής ή/και της εξωτερικής ζήτησης που απευθύνεται στα ελληνικά προϊόντα. Επομένως, η κρατική πολιτική θα έπρεπε να εξασφαλίσει (α) μεγαλύτερους ρυθμούς μεγέθυνσης του ΑΕΠ και (β) μια ρεαλιστικότερη συναλλαγματική πολιτική. Αυτές οι δύο συνθήκες είναι απαραίτητες για την επιτυχή υλοποίηση της αναδιοργάνωσης.
Υποβοηθητικός παράγοντας είναι η μείωση των χρηματοοικονομικών εξόδων. Επομένως, θα έπρεπε να υπάρξει μια συνεπής και αποτελεσματική πολιτική περαιτέρω μείωσης των πραγματικών επιτοκίων.
Οι τρεις προϋποθέσεις, της ύπαρξης μιας αναπτυξιακής πολιτικής, της ρεαλιστικότερης συναλλαγματικής πολιτικής και της μείωσης των πραγματικών επιτοκίων, προφανώς θέτουν το ζήτημα σοβαρών αλλαγών προσανατολισμού της οικονομικής πολιτικής στο σύνολό της.
Σημαντικός είναι ο ρόλος του Κράτους, σχετικά και με τη μεταφορά πόρων προς τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν τη μείωση του εργάσιμου χρόνου. Διότι, η μεταφορά πόρων μπορεί να πραγματοποιηθεί από διαφορετικούς διαύλους, όπως π.χ. μέσω ΟΑΕΔ. Όμως, η παρουσία και ο ρόλος του Κράτους σ' αυτούς τους μηχανισμούς αναδιανομής του εισοδήματος είναι αποφασιστικός.
Κεντρική σημασία για την επιτυχία του εγχειρήματος της αύξησης της απασχόλησης μέσω της μείωσης του χρόνου εργασίας χωρίς μείωση των μισθών και χωρίς να θιγεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων έχει η «επιθετική» εφαρμογή του μέτρου: Η αναδιοργάνωση του εργάσιμου χρόνου που γίνεται εφικτή με την εφαρμογή των 35 ωρών εργασίας και η ευελιξία που προσφέρει στην χρησιμοποίηση των ανθρώπινων πόρων, καθιστούν δυνατή την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας του μηχανικού συστήματος, δηλαδή την εντατικότερη χρήση του παγίου κεφαλαίου. Η τελευταία συνοδεύεται από αύξηση της παραγωγής, επιμερισμό των σταθερών εξόδων σε μεγαλύτερο όγκο προϊόντων, επομένως και από βελτίωση του μοναδιαίου κόστους παραγωγής.
Η «παθητική» εφαρμογή του μέτρου, δηλαδή χωρίς

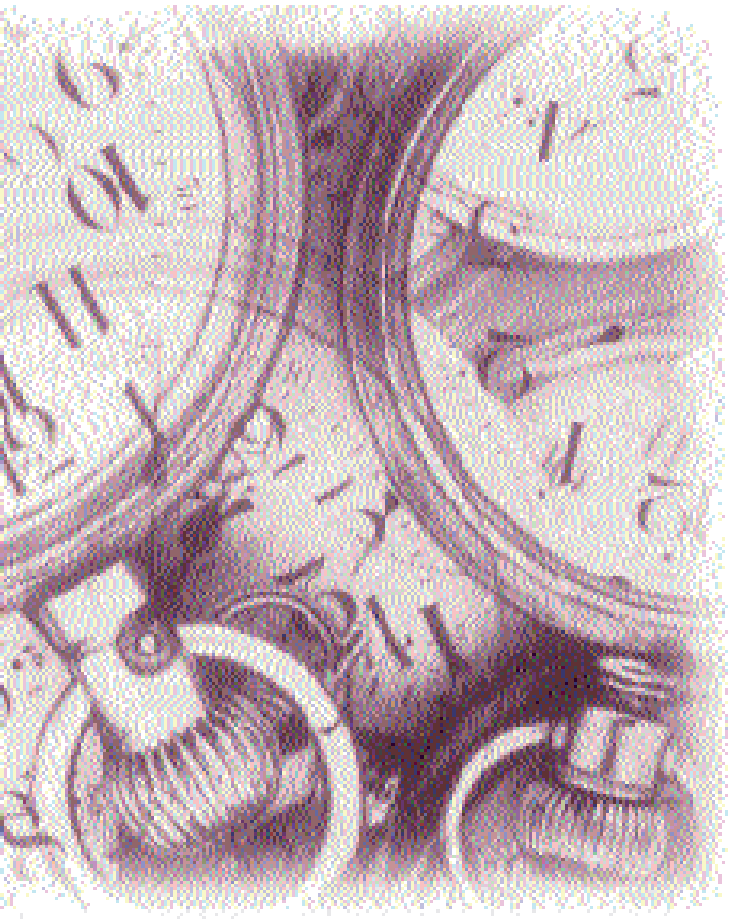

αναδιοργάνωση της εργασίας, μπορεί να εφαρμοσθεί χωρίς να θίξει την ανταγωνιστικότητα στις επιχειρήσεις εκείνες ή τους κλάδους εκείνους που έχουν προχωρήσει σε συνεχή λειτουργία των παγίων εγκαταστάσεών τους, και ως εκ τούτου, έχουν μετατρέψει τους μισθούς σε ένα μικρό μόνον μέρος του συνολικού τους κόστους (π.χ. επεξεργασία πετρελαίου, βασική μεταλλουργία, καπνοβιομηχανία, τρόφιμα) και στις επιχειρήσεις και τους κλάδους που παρουσιάζουν πολύ υψηλή κερδοφορία (π.χ. τράπεζες).

Το ΙΝΕ εκτιμά ότι σήμερα πλέον έχουν συγκεντρωθεί περισσότερες προϋποθέσεις για την επιτυχία του εγχειρήματος:

(α) Όταν η γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα του εργατικού δυναμικού είναι μειωμένη, η αύξηση της απασχόλησης εξαιτίας της μείωσης του εργάσιμου χρόνου τείνει να είναι μικρή, ενώ ενδέχεται στις τοπικές αγορές εργασίας να δημιουργηθούν ελλείψεις σε ορισμένες ειδικότητες που θα μετατραπούν σε αυξήσεις των μισθών. Εντούτοις, ο κίνδυνος αυτός θεωρούμε ότι έχει ουσιαστικά εκλείψει διότι ο σημερινός όγκος της ανεργίας έχει δημιουργήσει, σε όλες τις περιοχές της χώρας και για την συντριπτική πλειοψηφία των επαγγελμάτων, σημαντικές εφεδρείες εργατικού δυναμικού. Ως εκ τούτου, σε κάθε περιοχή δεν αναμένεται να εμφανισθούν ελλείψεις που θα οδηγήσουν σε αυξήσεις των μισθών αντί για αυξήσεις της απασχόλησης.

(β) Πέραν τούτου, υπάρχουν και σαφείς ενδείξεις ότι η αγορά εργασίας στην Ελλάδα έχει καταστεί, στην διάρκεια της δεκαετίας του ΄90, πολύ πιο ευέλικτη απ' ότι στο παρελθόν. Ως μια τέτοια ισχυρή ένδειξη θεωρούμε το γεγονός ότι έχει αυξηθεί η ένταση της απασχόλησης δηλαδή η ελαστικότητα της απασχόλησης στις μεταβολές του ΑΕΠ.

(γ) Στο τμήμα της ελληνικής οικονομίας που είναι εκτεθειμένο στον διεθνή ανταγωνισμό, οι επιχειρήσεις ακολουθούν ως επί το πλείστον εξέλιξη των διεθνών τιμών εκφρασμένων σε εθνικό νόμισμα. Χάρη στην διατήρηση της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας σε υψηλά επίπεδα, η δυνατότητα του τμήματος της ελληνικής οικονομίας που είναι εκτεθειμένο στο διεθνή ανταγωνισμό να μετακυλίσει τις αυξήσεις του κόστους στις τιμές είναι περιορισμένη. Το ΙΝΕ εκτιμά, όμως, ότι το ίδιο ισχύει πλέον, όλο και περισσότερο και για το τμήμα εκείνο της ελληνικής οικονομίας το οποίο δεν είναι μεν εκτεθειμένο στον διεθνή ανταγωνισμό, πλην όμως, υπόκειται σε αυξανόμενο εσωτερικό ανταγωνισμό εξαιτίας της χρόνιας υποαπασχόλησης του παραγωγικού δυναμικού, της αυξημένης ανεργίας και των πολιτικών απελευθέρωσης της αγοράς που ακολουθεί το ελληνικό κράτος.

(γ) Οι μισθοί βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα, είτε σε σχέση με το παρελθόν, είτε σε σχέση με τις άλλες χώρες της ΕΕ (πλην της Πορτογαλίας), το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος είναι σημαντικά χαμηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ και έχει μειωθεί κατά 15% από το 1989 μέχρι σήμερα, οι κλάδοι με τους υψηλότερους μισθούς είναι οι κλάδοι με το χαμηλότερο μοναδιαίο κόστος εργασίας λόγω υψηλότερης παραγωγικότητας, στους κλάδους έντασης κεφαλαίου το βάρος του κόστους εργασίας στο συνολικό κόστος εξαιρετικά χαμηλοί. Η κερδοφορία, αντιθέτως βρίσκεται σε ανοδική πορεία ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του ΄80, είναι δε δύσκολο να υποστηριχθεί ότι στον ιδιωτικό τομέα το επίπεδό της υστερεί έναντι του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Με βάση αυτά τα δεδομένα, δεν θεωρείται βάσιμο το επιχείρημα ότι η αύξηση του ωριαίου κόστους εργασίας - στην περίπτωση της δραματικής μείωσης του χρόνου εργασίας - θα οδηγήσει σε μείωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας ή ότι θα περιορίσει την ικανότητα των επιχειρήσεων να αυτοχρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις τους.

1 Ακριβέστερα, οι αμοιβές των εργαζομένων ήταν 9791 δισ. δρχ. και το ΑΕΠ ήταν 29576 δισ. δρχ.

2 (0.215*13%)=2.79%

3 Υπολογισμοί με βάση τα στοιχεία του 1996.

13ος-14ος Μισθός

Η κατοχύρωση της έννοιας των δύο επιπλέον μισθών ανά έτος (1 μισθός - δώρο Χριστουγέννων - ½ μισθός δώρο Πάσχα - ½ μισθός επίδομα άδειας) στηρίζονται στην λογική της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης των μισθωτών ώστε να ανταποκρίνονται στις αυξημένες ανάγκες που συνδέονται με τις περιόδους αυτές.

Οι αποδοχές δώρων των εορτών αντλούν την βάση τους στο έθιμο έτσι όπως διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου με αποτέλεσμα να χορηγούνται σαν ευρύτατη πρακτική στους μισθωτούς χωρίς να προκύπτει δέσμευση νομοθετικού περιεχομένου. Μετά την απελευθέρωση (1945) τέθηκαν οι νομοθετικές βάσεις ώστε με ειδικές εξουσιοδοτήσεις των αρμόδιων Υπουργείων να προσδιορίζεται για κάθε χρόνο ο καθορισμός των επιδομάτων αυτών.

Σε αυτά τα πλαίσια κινείται και η νομοθεσία που εξουσιοδοτεί πλέον το Υπουργείο Οικονομικών και Εργασίας να προβαίνει στον κατ' έτος προσδιορισμό τους (Α.Ν. 1777/1951, Ν. 1901/1951). Με μεταγενέστερους νόμους (Ν. 1082/80, Υ.Α. 19040/81) τα επιδόματα αυτά υπολογίζονται με βάση τις πράγματι καταβαλλόμενες τακτικές αποδοχές (και θεωρούνται βέβαια τακτικές αποδοχές), κατοχυρώνεται η αναλογία τους (στη βάση του χρόνου απασχόλησής τους κατά τη διάρκεια του έτους), συνυπολογίζονται για την καταβολή της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης, επεκτείνονται και σε άλλες κατηγορίες (π.χ. οικοδόμοι).

Σχετικά με τη συζήτηση που αναφέρεται στο αν τα δώρα εορτών μπορούν να καταβληθούν προκαταβολικά ή σε δόσεις και να συμψηφίζονται με ειδική συμφωνία στα καταβαλλόμενα επιπλέον του νόμιμου μισθού (π.χ. κάθε μήνα) και όχι κατά την περίοδο που έχει καθιερωθεί να παρέχονται, η συζήτηση αυτή δεν είναι καινούργια αλλά έχει απασχολήσει την ελληνική κοινωνία και κατά το παρελθόν. Πέραν του γεγονότος ότι ο νόμος αναφέρει ρητά ότι πρόκειται για «έκτακτη οικονομική ενίσχυση» των μισθωτών, υπάρχει και σχετική νομοθετική ρύθμιση (άρθρο 8 Ν. 4321/1963) που αφορά τα δώρα των οικοδομών με τον καταβαλλόμενο στους οικοδόμους υπέρτερο του νόμιμου μισθό με αφορμή την διαμάχη που είχε προκύψει εκείνη την περίοδο στον κλάδο. Αυτή η διάταξη προφανώς θα μπορούσε να ερμηνευθεί σαν την ευρύτερη θέληση του νομοθέτη να αφορά τη ρύθμιση αυτή κατ' αναλογία στο σύνολο των μισθωτών και όχι να περιορίζεται στους οικοδόμους. Και τούτο γιατί η καταβολή των δώρων θα πρέπει να γίνεται παραμονές των εορτών για να χρησιμοποιούνται στην αντιμετώπιση των έκτακτων δαπανών επειδή, είναι προφανές ότι η αποταμίευση των ποσών που προκαταβάλλονται για δώρα σε δόσεις είναι δύσκολη να επιτευχθεί στην πράξη, να δαπανηθούν τα ποσά και να μην επαρκούν κατά την κρίσιμη περίοδο.



Παρ' όλα αυτά υπάρχουν και αποφάσεις των δικαστηρίων που δέχονται το αντίθετο, ερμηνεύοντας στενά το νόμο, αφού υποστηρίζουν ότι οι διατάξεις αυτές αφορούν μόνο τους οικοδόμους και εξ' αντιδιαστολής για τις άλλες κατηγορίες των μισθωτών μπορεί να ισχύσει διαφορετικά κατόπιν ειδικής σχετικής συμφωνίας. Επομένως υπάρχει διχογνωμία επί του θέματος λόγω του κενού του νόμου.

Σε ότι αφορά τέλος το επίδομα αδείας αυτό στηρίζεται στον α.ν. 539/1945, τα ν.δ. 3755/57, 4504/66, 4547/66 και στις Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. 1975, 1977, καθώς στις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας 52/1952 και 132/70.

Γιάννης Κουζής

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΙΝΕ-ΓΣΕΕ ΣΤΟ ΑΡΓΟΣ

Συνδιοργανωτές τα Εργατικά Κέντρα Αργους, Ναυπλίου, Κορίνθου και Τρίπολης

Με την προσέλευση **150 περίπου συνδικαλιστικών στελεχών από τη δύναμη των εργατικών κέντρων Αργους, Ναυπλίου, Κορίνθου, Τρίπολης, Καλαμάτας και Σπάρτης και με την παρουσία του Προέδρου της ΓΣΕΕ και του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ Χρήστου Πολυζωγόπουλου,** πραγματοποιήθηκε την 21.6.1997, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Εργατικού Κέντρου Αργους, Ημερίδα του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ με θέμα: **«Ανεργία - Απασχόληση - Εργασιακές σχέσεις - Ασφαλιστικό - Οι θέσεις του συνδικαλιστικού κινήματος».**

Επειτα από συνοπτική εισήγηση του Προέδρου του Εργατικού Κέντρου Αργους **Φώτη Κολεβέτη,** την ημερίδα άνοιξε ο Πρόεδρος της ΓΣΕΕ και του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Χρήστος Πολυζωγόπουλος** με αναλυτική αναφορά του **σ' όλα τα θέματα της συνδικαλιστικής επικαιρότητας.** Στον Πρόεδρος της ΓΣΕΕ και του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ υποβλήθηκαν πολλές ερωτήσεις, στις οποίες δόθηκαν από τον ίδιο οι αναγκαίες απαντήσεις.

Ακολούθησε η ανάπτυξη της **πρώτης θεματολογικής ενότητας** της ημερίδας **(Ανεργία - Απασχόληση)** από τον επιστημονικό συνεργάτη του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Πέτρο Λινάρδο - Ρυλμόν** και τον Αντιπρόεδρο του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Δημήτρη Στρατούλη.** Η πρώτη ενότητα έκλεισε με τη συμμετοχή με διευκρινίσεις, ερωτήσεις και παρεμβάσεις των συνδικαλιστικών στελεχών που παρακολουθούσαν την ημερίδα και απαντήσεις των εισηγητών.

Τη **δεύτερη θεματική ενότητα (Κοινωνική Ασφάλιση)** της ημερίδας ανέπτυξε ο **Γιώργος Ρωμανιάς,** μέλος της διοίκησης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ. Ακολούθησαν και πάλι ερωτήσεις και παρεμβάσεις των συμμετεχόντων συνδικαλιστικών στελεχών και αντίστοιχες απαντήσεις του εισηγητή. Τέλος την **3η θεματική ενότητα (Εργασιακές Σχέσεις)** της ημερίδας ανέπτυξε ο επιστημονικός συνεργάτης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Γιάννης Κουζής.** Στο ίδιο θέμα υπήρξε και παρέμβαση του επιστημονικού συνεργάτη του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ **Βασίλη Τακούδη.** Η 3η ενότητα ολοκληρώθηκε με την υποβολή ερωτήσεων και με παρεμβάσεις των συμμετεχόντων και με τις αντίστοιχες απαντήσεις των εισηγητών.

Η ημερίδα έκλεισε με τη συνόψιση των συμπερασμάτων από τις εισηγήσεις, τις παρεμβάσεις, τις ερωτήσεις και την εν γένει συζήτηση. Η γενική εικόνα που επεκράτησε ήταν ότι **η ημερίδα υπήρξε επιτυχής** αφού έδωσε την ευκαιρία και τη δυνατότητα σε μεγάλο αριθμό συνδικαλιστικών στελεχών να αναπτύξουν ένα πλούσιο προβληματισμό σε ζωτικής συνδικαλιστικής σημασίας θέματα που κυριαρχούν στη σημερινή συγκυρία.

4 ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΙΝΕ-ΓΣΕΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΔΙΑΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ ΤΗΣ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 1997

Το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ έδωσε ένα **εντυπωσιακό παρόν** στη μεγάλη ευρωδιαδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Αμστερνταμ την 14 Ιουνίου 1997 και που είχε στόχο την κοινωνική διεύρυνση των κριτηρίων σύγκλισης και την άμεση αντιμετώπιση της ανεργίας από τη Σύνοδο κορυφής των χωρών μελών της Ε.Ε. που άρχισε στην ίδια πόλη την επόμενη της ευρωδιαδήλωσης μέρα. **Τέσσερα μέλη της διοίκησης του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ έλαβαν μέρος στη μεγάλη αυτή και πρωτοποριακή διαδήλωση** και ένωσαν τη φωνή τους με τις **100.000 περίπου διαδηλωτές** που είχαν φθάσει από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες μέλη της Ε.Ε. Ο αντιπρόεδρος του Δ.Σ. **Δημήτρης Στρατούλης** και τα μέλη του Δ.Σ. **Γιώργος Ρωμανιάς, Γιώργος Ποντικός και Φραντζέσκος Φατούρος** ήταν οι εκπρόσωποι του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ στην ευρω-διαδήλωση του Αμστερνταμ.

Σημειώνεται ότι η **ευρωδιαδήλωση υποστηρίχθηκε από χίλιες και πλέον οργανώσεις** εργαζομένων, αστέγων, ανέργων, μεταναστών, φοιτητών και υπεράσπισης των δικαιωμάτων όλων αυτών αλλά και πολιτικών κομμάτων. Εξάλλου, η ευρω-διαδήλωση είχε ξεκινήσει από τα μέσα Απριλίου από 14 πόλεις που βρίσκονται στις εσχατιές της Ευρώπης με επί μέρους πορείες που συνέκλιναν στο Αμστερνταμ. Η μεγάλη διαδήλωση του Αμστερνταμ - αλλά και οι μικρότερες πορείες που συνέκλιναν σ' αυτήν - διανθίστηκαν και με διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις - κυρίως συναυλίες - που έδιναν ένα περισσότερο λαϊκό τόνο στις διεκδικήσεις.

Η επιτυχία της διαδήλωσης του Αμστερνταμ **υπήρξε εντυπωσιακή και διανοίγει νέες προοπτικές σε εκδηλώσεις παρόμοιας μορφής.** Είναι η πρώτη φορά που ένα τέτοιο πείραμα πανευρωπαϊκής εμβέλειας ξεπέρασε τα στενά πλαίσια του κράτους και αγκάλιασε τον Ευρωπαίο πολίτη. Στο Αμστερνταμ **το στοίχημα κερδήθηκε** - τουλάχιστον στα επίπεδα οργάνωσης της λαϊκής κινητοποίησης.

Οι αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου του ΙΝ.Ε-Γ.Σ.Ε.Ε. της 16-17 Μαϊου 1997



Στη διάρκεια του 2ήμερου 16-17 Μαΐου 1997 πραγματοποιήθηκε το ετήσιο Εθνικό Συμβούλιο του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ και του ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. Υπόψη των συνέδρων τέθηκε ο απολογισμός (διοικητικός και οικονομικός) του έτους 1996 και ο προγραμματισμός δράσης του τρέχοντος έτους 1997. Ακολούθησε ένας πλούσιος διάλογος και προβληματισμός κυρίως από τους εκπροσώπους των περιφερειακών και κλαδικών ΙΝΕ και ΚΕΚ.

Στο κέντρο του προβληματισμού αυτού τέθηκε η απόφαση της Ολομέλεια της Διοίκησης της ΔΕΗ και του Γενικού της Συμβουλίου του τέλους του 1996. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή:

«Το ΙΝΕ της ΓΣΕΕ και τα κλαδικά και περιφερειακά ΙΝΕ θα πρέπει να αποτελούν σε κάθε στιγμή το **σύμβουλο των συνδικάτων** για όλα τα ζητήματα που μας απασχολούν.

Δεν είμαστε κλειστό κύκλωμα που λειτουργεί με αυταρέσκεια ή μελετητική λέσχη. Είμαστε το πιο ζωντανό κομμάτι της κοινωνίας και έχουμε τεράστιες ευθύνες. Αυτό οφείλουμε να το κατανοήσουμε όλοι.

Θα συνεργαστούμε με το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ για να διαμορφωθεί **μια συγκεκριμένη στρατηγική πλήρους αξιοποίησης του θεσμού αυτού σε όφελος του σ.κ. και των εργαζόμενων.** Το προσωπικό της ΓΣΕΕ και του Ινστιτούτου είναι ανάγκη **να αξιοποιηθεί επιτέλους για τη στήριξη του έργου της Συνομοσπονδίας και να ξεφύγει από τις γραφειοκρατικές λογικές».**

Στις κατευθύνσεις της απόφασης αυτής της Ολομέλειας της Διοίκησης και του Γενικού Συμβουλίου της ΓΣΕΕ **κινούνται και οι αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ** και του ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ σε σχέση με τη λειτουργία και τη δράση τους στη διάρκεια του τρέχοντος έτους 1997. Οι αποφάσεις αυτές καταγράφονται στη συνέχεια.

Α. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΙΝ.Ε-ΓΣΕΕ ΓΙΑ ΤΟ 1997

Το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ θέτει ως προτεραιότητες της δράσης του για τα 1997:

1. **Την ενδυνάμωση της καταστατικής αρχής σύνδεσης της δράσης και της λειτουργίας του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ με τη ΓΣΕΕ**

αλλά και των περιφερειακών ΙΝΕ με τα κατά τόπους εργατικά κέντρα και των κλαδικών ΙΝΕ με τις κλαδικές Ομοσπονδίες.

2. **Την εκλαϊκευμένη διάχυση της γνώσης που παράγει**, ώστε αυτή να γίνεται συλλογική γνώση όχι μόνο της ΓΣΕΕ, αλλά ολόκληρου του συνδικαλιστικού κινήματος και των απλών εργαζόμενων, με εκδόσεις, συσκέψεις, ημερίδες, διασκέψεις αλλά και με την δημιουργία Τράπεζα Πληροφοριών. Πρέπει **να αποτραπεί η μετατροπή του ΙΝΕ σε μηχανισμό δημοσίων σχέσεων ή σε εργαλείο γραφειοκρατικοποίησης του συνδικαλιστικού κινήματος και αποκοπής του από τα πραγματικά προβλήματα και τους αγώνες των εργαζομένων.**

3. Την ακόμα καλύτερη συγκρότηση του τμήματος τεκμηρίωσης από ομάδα - δίκτυο μελετητών-ερευνητών που **ανά πάσα στιγμή θα μπορούν να καλύπτουν τις κάθε φορά ανάγκες και προτεραιότητες της ΓΣΕΕ, των συνδικάτων και των εκπροσωπήσεών τους** στους Οργανισμούς και στα Κέντρα των αποφάσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της ανεργίας - απασχόλησης.

4. Τη συστηματικότερη ενασχόληση **με τα προβλήματα της απασχόλησης, της βιομηχανικής αναδιάρθρωσης, της ανεργίας, της κοινωνικής ασφάλισης και των ιδιωτικοποιήσεων. Η κοινωνική πολιτική να αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής έρευνας και μελέτης** προκειμένου η ΓΣΕΕ να προβάλει πιο αποτελεσματικά τα αιτήματα που σχετίζονται με αυτό το μέτωπο. Την αξιοποίηση **του νέου θεσμού του ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου των εργασιακών σχέσεων** για τη συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων σ' αυτόν τον ευαίσθητο τομέα **και βοήθεια στη ΓΣΕΕ για τη διαμόρφωση μιας δικής της νομοθετικής πρότασης για την προστασία και την αναβάθμιση των εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας.**

5. **Τη συνέχιση κεντρικά και επέκταση και μεταφορά με πιο διευρυμένο περιεχόμενο και στα περιφερειακά ΙΝΕ των πάρα πολύ επιτυχημένων σεμιναρίων των τριών κύκλων της συνδικαλιστικής επιμόρφωσης μέσα στο 1997** και υλοποίηση της συγκεκριμένης στρατηγικής, που έχει ήδη αποφασιστεί, **για συστηματική συνδικαλιστική επιμόρφωση ανά επίπεδο και αντικείμενο δραστηριότητας των συνδικαλιστικών ή των ενδιαφερόμενων να αποκτήσουν συνδικαλιστική ιδιότητα** με στόχο τη συγκρότηση μέσα στο 1997 ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ.

6. Τη συνέχιση της προσπάθειας για ακόμα περισσότερη αξιοκρατία και διαφάνεια στη διαχείριση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, **με τη διαμόρφωση και έγκριση του Κανονισμού Προμηθειών και Ανάθεσης Εργων.** Την αποτροπή του ενδεχόμενου υποκατάστασης των άλλων δράσεων του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ (μελέτες - έρευνες - συνδικαλιστική επιμόρφωση) από τις δραστηριότητες ΚΕΚ κυρίως στα περιφερειακά ΙΝΕ, όπου παρατηρήθηκε πιο έντονα το φαινόμενο αυτό.

7. Την παρέμβαση του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ στον τομέα Υγιεινής και Ασφάλειας στην εργασία με στόχο την ενημέρωση των συνδικαλιστικών στελεχών για τις ισχύουσες διατάξεις και την αναζήτηση των μεθοδεύσεων εξασφάλισης των απαραίτητων εκείνων προϋποθέσεων που θα καταστήσουν δυνατή την απρόσκοπτη εφαρμογή στην πράξη των διατάξεων αυτών.

8. Με βάση τη διαπίστωση ότι η δραστηριότητα του ΚΕΚ στα δύο χρόνια της λειτουργίας του έδωσε τη δυνατότητα στο ΙΝΕ, να αποκτήσει μια Πανελλαδική δομή και δικτύωση, **θα πρέπει να διευρυνθεί η δικτύωση αυτή και στους άλλους τομείς δράσης του ΙΝΕ (έρευνες-τεκμηρίωση, συνδικαλιστική επιμόρφωση).** Επιπλέον, επειδή η κλαδική διάσταση του ΙΝΕ είναι ελλειμματική, **θα πρέπει αυτή να ενισχυθεί για να αποκτήσει κι αυτή δομές και δυναμική** μέσα στο 1997.

9. Την ανάπτυξη διεθνικών σχέσεων και προγραμμάτων και με τα συνδικάτα εκτός της ΣΕΣ και τη συγκεκριμενοποίηση της βοήθειάς μας στα συνδικάτα επιχειρήσεων, που ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους, για τη συγκρότηση Ευρωπαϊκών Εργασιακών Συμβουλίων.

10. **Την αποκέντρωση στη διαχείριση των προγραμμάτων με την ενεργότερη συμμετοχή και ανάμιξη των περιφερειακών και κλαδικών ΙΝΕ,** υπό την εποπτεία, όμως του κεντρικού ΙΝΕ-ΓΣΕΕ και με βάση ένα ενιαίο λογιστικό σχέδιο παρακολούθησης.

11. Την διεύρυνση του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ με τη συμμετοχή και της ΑΔΕΔΥ και τη δημιουργία ενός ενιαίου ενωτικού Ινστιτούτου Εργασίας που θα καλύπτει τις αντίστοιχες ανάγκες του συνόλου του συνδικαλιστικού κινήματος της χώρας (δημοσίου και ιδιωτικού τομέα), **ως πρώτου σταδίου οργανωτικής και λειτουργικής ενοποίησης ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ.**

12. Τη συλλογική λειτουργία του Επιστημονικού Συμβουλίου και την ουσιαστική συμβολή του στη διαμόρφωση της στρατηγικής του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ και του ΚΕΚ.

13. Την αναβάθμιση του ρόλου αλλά και τη διευκρίνιση των αρμοδιοτήτων και των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, των εργαζομένων του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ με **διαμόρφωση συγκεκριμένης πολιτικής ανθρώπινου δυναμικού.** Κρίνεται αναγκαία η επεξεργασία και

έγκριση του Κανονισμού Εργασίας, Οργανογράμματος και Μισθολογίου, μέσα στο 1997, από την ομάδα εργασίας που έχει συγκροτηθεί με τη συνεργασία της εκλεγμένης επιτροπής του προσωπικού του ΙΝΕ. Επίσης η διενέργεια **ειδικού σεμιναρίου** όλου του προσωπικού του ΙΝΕ και του ΚΕΚ για την απόκτηση **ενιαίας εργασιακής κουλτούρας και συνείδησης** αφού εργάζεται για λογαριασμό του ελληνικού εργατικού συνδικαλιστικού κινήματος.

14. **Την αναβάθμιση του ρόλου του ΔΣ του ΙΝΕ, ώστε να αποκτήσει επιτελικό πολιτικό ρόλο,** και την ενίσχυση της συλλογικότητας στις λειτουργίες του. Επιβάλλεται να εγκριθεί μέσα στο 1997 ο Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας του.

Β. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ΓΙΑ ΤΟ 1997

1. Το ΚΕΚ θα υποβάλλει αιτήσεις για προγράμματα **μόνο εάν αυτά συνδέονται με τη γενικότερη στρατηγική παρέμβασης των συνδικάτων στην επαγγελματική κατάρτιση και στα ζητήματα της ανάπτυξης και της προώθησης της απασχόλησης. Η διεξαγωγή προγραμμάτων κατάρτισης με αποκλειστικά ταμιακά κριτήρια δεν περιλαμβάνεται στις επιλογές του ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.**

2. Ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας για την κατάρτιση καθώς και των παρεμβάσεων του ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ στο Υπουργείο Εργασίας και στους άλλους φορείς που εμπλέκονται με την κατάρτιση και υπάρχει συμμετοχή εκπροσώπων της ΓΣΕΕ (ΟΕΕΚ, ΟΑΕΔ, ΕΙΕ, ΛΑΕΚ), **ώστε η κατάρτιση να συνδέεται περισσότερο με τις πολιτικές απασχόλησης.** Σταθερά επιστημονική στήριξη των εκπροσώπων της ΓΣΕΕ σ' αυτούς τους Οργανισμούς.

3. Τεκμηρίωση της πρότασης της ΓΣΕΕ για τη διεκδίκηση στην Εθνική ΣΣΕ χορήγησης ετήσιας 5νθήμερης εκπαιδευτικής άδειας σε κάθε εργαζόμενο.

4. Εναρξη μελέτης με στόχο τη διαμόρφωση και τεκμηρίωση προτάσεων της ΓΣΕΕ για την πιστοποίηση - αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων.

5. Τεκμηρίωση - διαμόρφωση προτάσεων του συνδικαλιστικού κινήματος για τη σύνδεση της κατάρτισης με τις πολιτικές αξιολόγησης και εξέλιξης προσωπικού.

6. **Διαμόρφωση εισήγησης για πολιτική αντίληψη της ΓΣΕ για την επαγγελματική κατάρτιση σ' όλα τα στάδιά της.**

7. Επιστημονική - τεχνική και οργανωτική στήριξη της ΓΣΕΕ για **αξιοποίηση των πόρων του ΛΑΕΚ για**

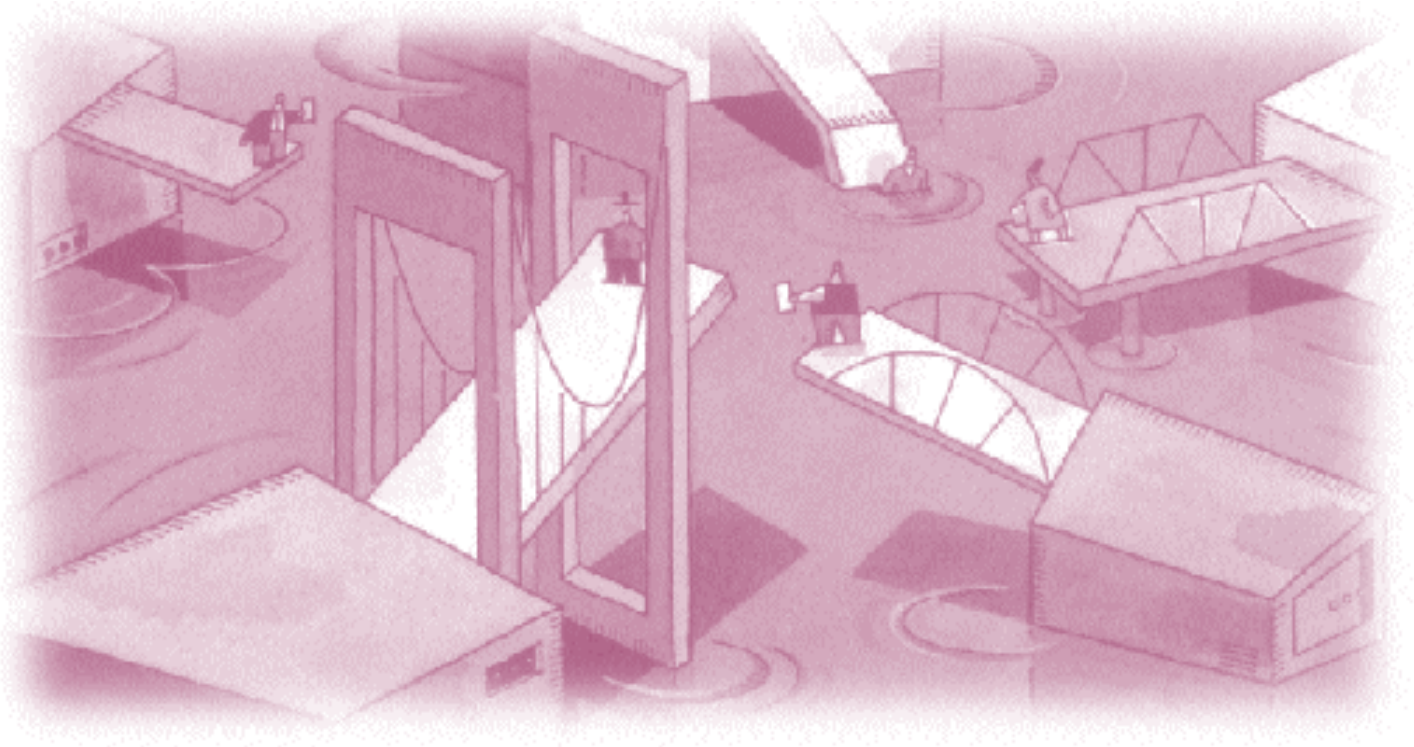

Επιχειρησιακό σχέδιο επαναλειτουργίας και μελέτη βιωσιμότητας της κλωστοϋφαντουργικής εταιρείας «Πειραϊκή-Πατραϊκή»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η κπόνηση της μελέτης έχει ως βασικό στόχο να διερευνήσει τις δυνατότητες που υπάρχουν για την επαναλειτουργία της εταιρείας «ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ» (αποκαλούμενης και Π.Π.) και να προτείνει ένα επιχειρηματικό σχέδιο με άμεσες ενέργειες αναδιάρθρωσης και στρατηγικής επανατοποθέτησης της εταιρείας στην αγορά και με προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης και επιτυχούς παρουσίας αυτής, στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Το επιχειρηματικό σχέδιο της εταιρείας περιλαμβάνει τον ορίζοντα και την χρονική κλιμάκωση των δραστηριοτήτων, τα απαιτούμενα μέσα, την ποσοτικοποίηση των μεταβλητών και την ανάλυση των αναμενομένων αποτελεσμάτων.

Τα διάφορα σενάρια που αναπτύσσονται στη μελέτη λαμβάνουν υπόψη τις μεταβολές στο καθεστώς λειτουργίας της επιχείρησης που επήλθαν μετά το 1992, προτείνοντας νέους τρόπους εσωτερικής ανασυγκρότησης και βελτίωσης των δομών ενεργοποίησης και αξιοποίησης της υπάρχουσας δυναμικής, βελτίωσης των προϊόντων, μείωσης του κόστους και ανάπτυξης των πωλήσεων και απόκτησης ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Παράλληλα, λαμβάνονται υπόψη οι νέες διαμορφούμενες συνθήκες και τάσεις της εγχώριας και διεθνούς αγοράς και οι διεθνείς ανακατατάξεις των τελευταίων χρόνων στο οικονομικό περιβάλλον σε συνδυασμό με τη δημιουργία νέων ευκαιριών, αλλά και υψηλού συναφούς κινδύνου.

Η παρούσα μελέτη πιστεύεται ότι θα συμβάλλει σε υψηλό βαθμό στη λήψη σημαντικών αποφάσεων από πλευράς των αρμοδίων φορέων/παραγόντων για την επαναλειτουργία και τη μελλοντική πορεία και εξέλιξη της εταιρείας και την καθιέρωση αυτής στις κορυφαίες επιχειρήσεις του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας. Στο πλαίσιο του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ για την εκπόνηση της μελέτης εργάστηκαν εξειδικευμένα επιστημονικά στελέχη με προηγμένες γνώσεις και know-how και πλούσια επαγγελματική εμπειρία στο χώρο οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων, με αντίστοιχη ενεργό συμμετοχή και στελεχών της Π-Π, που είχαν διατελέσει σε υψηλές θέσεις διοικητικής ευθύνης και λήψης αποφάσεων στην εταιρεία.

Ειδικότερα, η ομάδα εργασίας αποτελείται από τους:

- Σάββα Ρομπόλη, Καθηγητή ΠαντείουΠανεπιστημίου, Επιστημονικό Διευθυντή ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, Επιστημονικό Υπεύθυνο.
- Πέτρο Λινάρδο-Ρυλμόν, επιστημονικό συνεργάτη ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
- Κώστα Πατσό, Λέκτορα Χρηματοοικονομικής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Δημήτριο Λαγό, Δρ. Οικονομικών
- Κώστα Λεμπέση, Μαθηματικό.
- Νικόλαο Μίντζα, Χημικό Μηχανικό και Ηλεκτρολόγο Μηχανικό
- Θεόδωρο Μελίδη, Χημικό
- Γεώργιο Τσιώνη, Χημικό Μηχανικό
- Ολγα Παναγοπούλου, Χημικό Μηχανικό
- Απόστολο Μπίκα, Οικονομολόγο
- Γρηγόριο Αγγελόπουλο, Κλωστοϋφαντουργό
- Κων/νο Αλεξόπουλο, Μηχανολόγο και Ηλεκτρολόγο Μηχανικό.
- Κων/νο Βραχνή, Εργοδηγό
- Νικόλαο Βραχνή, Εργοδηγό
- Δημήτριο Γερασιμάτο, Οικονομολόγο
- Δημήτριο Γιαννέλο, Μηχανολόγο Μηχανικό
- Χρήστο Καλαντζή, Χημικό Μηχανικό
- Σταματία Καραϊσκάκη, Αναλύτρια/Προγραμματίστρια μηχανογράφησης
- Θεόδωρος Καραδημήτρης, Βιολόγος
- Θεοχάρη Μαγκλάρα, Κλωστοϋφαντουργό
- Αλέξιο Μαμασιούλα, Ηλεκτρολόγο Μηχανικό
- Γεώργιο Παπαθάνου, Χημικό
- Περικλή Παπαδόπουλο, Οικονομολόγο
- Σταμούλη Σεραφή, Οικονομολόγο
- Νικόλαο Σταμούλη, Κλωστοϋφαντουργό
- Δημήτριο Στρατόπουλο, Κλωστοϋφαντουργό
- Σωτηρία Τσεκούρα, Μηχανολόγο Μηχανικό
- Βασίλειο Φωλιάδη, Χημικό.
- Διαμαντή Γκολφινόπουλο, Πρόεδρο Σωματείου Προσωπικού Εργοστασίων και Επιχειρήσεων Π-Π Νομού Αχαΐας
- Κων/νο Μαρκόπουλο, Γενικό Γραμματέα Σωματείου Προσωπικού Εργοστασίων και Επιχειρήσεων Π-Π Νομού Αχαΐας
- Αλέκο Μπάρλο, Πρόεδρο Περιφ. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ Δυτικής Ελλάδος
- Θεόδωρο Λουλούδη, ειδικό συνεργάτη ΙΝΕ/ΓΣΕΕ Δυτικής Ελλάδος

Επιθυμούμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στον Καθηγητή της Χρηματοοικονομικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γ. Καραθανάση για τις πολύτιμες παρατηρήσεις που διετύπωσε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας μελέτης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. Ιστορικό της Επιχείρησης

Η εταιρεία Π.Π ιδρύθηκε το 1919 με την επωνυμία «Πατραϊκή Εμποροβιομηχανική Εταιρεία». Ξεκίνησε με το Βαφείο Νημάτων, ένα μικρό πλεκτήριο και μετά το πρώτο της Υφαντήριο.

Το 1932 συγχωνεύθηκε με την «Α.Ε. Πειραϊκών Επιχειρήσεων» και δημιουργήθηκε η γνωστή στο ευρύ κοινό «ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ», ένα καθετοποιημένο συγκρότημα νηματοποίησης, ύφανσης και εξευγενισμού.

Το 1951 κατασκευάσθηκε στο Μεγάλο Πεύκο κλωστήριο 15.000 αδραχτιών, φθάνοντας τελικά τη λειτουργία του στα 70.000 αδράχτια.

Το 1959 η Π.Π ανέλαβε την αρχική λειτουργία ενός πλήρως καθετοποιημένου συγκροτήματος στο Σουδάν και στη συνέχεια διαμόρφωσε σημαντικά εργοστάσια σε 10 διαφορετικούς γεωγραφικά χώρους στην Ελλάδα, φθάνοντας σε πωλήσεις το 1981 τα 11,3 δις δρχ., με απασχόληση 7.300 εργαζομένων. Επίσης, το 1981 ίδρυσε στη Γερμανία την εταιρία «Piraiki-Patraiki van Delden AG», όπου απασχολούσε 720 εργαζόμενους με πωλήσεις που έφθαναν τα 90 εκατ. μάρκα.

Η προστασία του περιβάλλοντος λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από την Π.Π., λειτουργώντας και με μονάδες βιολογικού και χημικού καθαρισμού.

Στη 10ετία 1970-80 η εταιρεία συνέχισε την επιτυχημένη της πορεία, πλην όμως κατά το τέλος της περιόδου, παράμετροι όπως υπερβολικά υψηλότοκος δανεισμός, εξαγορά μη κερδοφόρων επιχειρήσεων (π.χ. Γαβριήλ), υπεράριθμοι απασχολούμενοι, κ.ά., οδήγησαν βαθμιαία σε συρρίκνωση της εταιρείας με αποτέλεσμα αν χαρακτηρισθεί «προβληματική» στη δεκαετία 1980-1990 και να περιέλθουν οι μετοχές αυτής τελικά στον Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων ΟΑΕ.

2.2. Στρατηγική Επαναλειτουργίας της Εταιρείας

Σήμερα, τα δύο εναπομένοντα εργοστάσια (Συγκρότημα Πάτρας, εργοστάσιο Χαλκίδας), στα οποία αναφέρεται και η παρούσα μελέτη, μπορούν να παράγουν άμεσα βελούδα κοτλέ, denim (τζην), ποπλίνες, καμπαρτίνες, σεντόνια, πετσέτες, κουβέρτες βαμβακερές, τραπεζομάντιλα, υφάσματα, επιπλώσεων, τεντόπανα κ.λπ.

Η ποιότητα των προϊόντων της εταιρείας, το service, η προσαρμοστικότητά της στις τάσεις της μόδας, των σχεδίων και των χρωμάτων, το know-how στην παραγωγή και στη διάθεση, είναι γνωστά στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, στη Μέση Ανατολή και σε πολλές άλλες περιοχές του κόσμου.

Η επαναλειτουργία και επαναδραστηριοποίηση της Π.Π. θα έχει, χωρίς αμφιβολία, θετικές προεκτάσεις σε κοινωνικό, οικονομικό και εθνικό επίπεδο. Σε μεγάλο βαθμό η κάλυψη των αναγκών που υπάρχουν στην εγχώρια αγορά γίνεται με εισαγωγές, με συνέπεια τη διαρροή συναλλάγματος στο εξωτερικό. Παράλληλα, από τη λειτουργία της εταιρείας - που ως γνωστόν έχει μεγάλες δυνατότητες για εξαγωγές - θα προκύψει σημαντική εισροή συναλλάγματος, όπως και στο παρελθόν.

Η επαναλειτουργία της Π.Π. θα σημάνει τη μείωση των εισαγωγών. Αυτό σε συνδυασμό με την απασχόληση εκατοντάδων εργαζομένων σε αποβιομηχανοποιημένες περιοχές (Πατρα-Χαλκίδα), σημαίνει έμμεσα και άμεσα όφελος για την οικονομία και το Κράτος.

α. από τη μείωση των επιδομάτων ανεργίας

β. από το φόρο μισθωτών υπηρεσιών, που θα εισπραχθεί

γ. από το ΦΠΑ

δ. από τις ασφαλιστικές εισφορές

ε. από την εισροή συναλλάγματος

στ. από τη μείωση διαρροής συναλλάγματος στο εξωτερικό.





Τέλος οι συνεχείς εξαγγελίες από την πολιτική ηγεσία για ανάπτυξη επιχειρήσεων προστιθέμενης αξίας στο συνολικό προϊόν της μεταποίησης, δεν θα μείνουν στην θεωρία, αλλά είναι μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να εφαρμοσθούν στην πράξη.

Στην παρούσα μελέτη εμπεριέχεται ένα 10ετές επιχειρησιακό σχέδια, στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά όλα τα απαραίτητα στοιχεία (προϊόντα, τιμές, έσοδα, δαπάνες επένδυσης, ρευστότητα, αριθμός εργαζομένων κλπ). Οι προβλεπόμενες επενδύσεις, η συσσωρευμένη εμπειρία των εργαζομένων που θα απασχοληθούν (έμπειρο στελεχιακό και εργατοϋπαλλήλικό δυναμικό), το ευρύτατα γνωστό όνομα της εταιρείας, είναι αξιόλογα θετικά στοιχεία, που εγγυώνται το στρατηγικό χαρακτήρα και την επιτυχία της επαναλειτουργίας της Π.Π.

Παράλληλα, το δίκτυο διάθεσης της εταιρείας παραμένει σε μεγάλο βαθμό ενεργοποιημένο με επαφές στο εσωτερικό και το εξωτερικό, που αποδεικνύεται από τη θετική στάση για συνεργασία των εμπειροτέρων αντιπροσώπων στο εξωτερικό, αλλά και από τη συντριπτική πλειοψηφία των πελατών στο εσωτερικό, οι οποίοι μιλούν για αναγκαιότητα επαναλειτουργίας της Π.Π.

Το δίκτυο πωλήσεων θα αποτελείται από πωλητές, χονδρέμπορους, αντιπροσώπους και πρατήρια στους χώρους συσσώρευσης της πελατείας για το εσωτερικό και από δίκτυο αντιπροσώπων στο εξωτερικό.

Στοιχεία όπως τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με την υπάρχουσα κατάλληλη υποδομή της Π.Π., την εγγύτητα στις αγορές μέσω του ανεπτυγμένου δικτύου διάθεσης που μπορεί αμέσως να ενεργοποιηθεί, του υψηλού βαθμού ειδίκευσης των δοκιμασμένων στελεχών της Εταιρείας στην παραγωγή, τις πωλήσεις και τη Διοίκηση, της ύπαρξης σημαντικών αποθεμάτων για τις πρώτες φάσεις παραγωγής, καθώς επίσης και της δυνατότητας άμεσης λειτουργίας μεγάλου τμήματος του παραγωγικού της εξοπλισμού, αποτελούν ισχυρά επιχειρήματα και συνηγορούν υπέρ της επιτυχούς επαναλειτουργίας της Π.Π.

3. ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Το παρόν επιχειρησιακό σχέδιο αφορά:

1. Στην μητρική εταιρεία «ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ» ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ Α.Ε. / Αθήνα και στα βιομηχανοστάσια / εγκαταστάσεις των θυγατρικών εταιριών της:

2. «ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ ΚΛΩΣΤΟΫΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ ΠΑΤΡΩΝ» Α.Ε. στην Πάτρα και

3. «ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ ΥΦΑΝΤΗΡΙΟ ΧΑΛΚΙΔΑΣ» Α.Ε. στην Χαλκίδα,οι οποίες διέκοψαν την παραγωγή τους το 1992, αλλά διαθέτουν πρόσφατη άδεια λειτουργίας.

Το Συγκρότημα Πατρών (ΣΠ), εκτάσεως 209,8 στρεμμάτων με κτίρια συνολική επιφάνειας 118,552 m2 περιλαμβάνει εγκαταστάσεις κλωστηρίων νημάτων, στριπτηρίου νημάτων, βαφείου νημάτων, συσκευαστηρίου νημάτων, διασμού/βαφής στημόνων Denim, προκαταρκτικών - διασμού, κολλαρίσματος - υφαντηρίων, υφαντηρίων, εξευγενισμού υφασμάτων και πλεκτών (λευκαντήριο, βαφεία, τυποβαφείο, φινιριστήρια) καθώς και βοηθητικές εγκαταστάσεις (θερμοηλεκτρικό σταθμό, αποθήκες, τμήματα επιθεώρησης προϊόντων, συσκευαστήρια, μονάδα επεξεργασίας νερού, χώρο απόθεσης της λάσπης εκ της επεξεργασίας των υγρών αποβλήτων, κλπ).

Στο ΣΠ θα δημιουργηθούν και δύο νέες δραστηριότητες:

α. Τμήμα κοπής - ραφής σινδοπάνων/ τραπεζομανδήλων/προσοψίων και

β. Κεντρικές αποθήκες ετοίμων προϊόντων.

Για λόγους κόστους, μη επάρκειας χώρων, μικρού όγκου παραγωγής και προγραμματισμού μερικά τμήματα του ΣΠ δεν θα λειτουργήσουν τουλάχιστον την πρώτη διετία (όπως το κλωστήριο ΕΒ΄, το βαφείο νημάτων, το βαφείο πλεκτών, κλπ).



Το εργοστάσιο της Χαλκίδας έχει εγκαταστάσεις υφαντηρίου υφ/των μετά των προκαταρκτικών του και θα λειτουργήσει εκεί. Σύμφωνα με το βασικό σενάριο λειτουργεί απ' τον πρώτο χρόνο, ενώ κατά το σενάριο 6ο/7ο (μικρότερης δραστηριότητας) λειτουργεί τον δεύτερο χρόνο.

Εχουν μελετηθεί πολλά σενάρια πριν καταλήξουμε στα παρουσιαζόμενα στην μελέτη αυτή.

Στην μελέτη αυτή δίνονται κυρίως:

α. το βασικό σενάριο και

β. το σενάριο 6ο/7ο με μειωμένη δραστηριότητα κατά το 1ο έτος έναντι του βασικού σεναρίου.

Κατά το βασικό σενάριο το 1ο έτος λειτουργίας και αξιοποιούνται (επεξεργάζονται/πωλούνται) τα υπάρχοντα αποθέματα πρώτων υλών / νημάτων / υφασμάτων και παράγονται νέα προϊόντα, ως νήματα (σχεδόν αποκλειστικά για ιδιόχρηση), υφάσματα και έτοιμα σεντόνια κλπ. Κατά το 6ο / 7ο σενάριο μικρότερης δραστηριότητας δεν παράγονται κατά το 1ο έτος νέα υφάσματα Denim και Βελούδα κοτλέ, παρά μόνο είδη Οικιακού εξοπλισμού (σινδονόπανα, προσόψια, τεντόπανα κλπ).

Από το 2ο έτος λειτουργίας και εφεξής το βασικό και το μικρότερης δραστηριότητας σενάρια είναι τα ίδια και κατ' αυτά παράγονται νήματα (μόνο για ιδιόχρηση) και υφάσματα (κυρίως Denim, Βελούδα κοτλέ, σινδονόπανα, προσόψια / φροττέ, τραπεζομάντιλα, τεντόπανα, χασέδες, κουβέρτες, έτοιμα σεντόνια, μαξιλαροθήκες κλπ).

Του 1ου έτους λειτουργίας προηγείται 5μηνης διάρκειας προετοιμασία η δε απασχόληση του

Περίοδος προετοιμασίας

ΣΕΝΑΡΙΟ	ΜΗΝΑΣ ΑΠΟ ΑΡΧΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ 1ου ΕΤΟΥΣ					ΕΤΟΣ 1ο		ΕΤΟΣ 2ο
	5ος	4ος	3ος	2ος	1ος	1ος μήνας	2ος-3ος μήνας	
Βασικό	18	41	50	84	216	851	851	934
6ο/7ο	30	60	69	121	191	421	572	934

με την εξής χωροταξική κατανομή:

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΒΑΣΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ		ΣΕΝΑΡΙΟ 6ο/7ο (μικρότ. δραστηρ.)	
	1ο έτος	2ο έτος	1ο έτος	2ο έτος
Πάτρα	696	722	513	722
Χαλκίδα	89	146	5	146
Αθήνα	54	54	46	54
Θεσ/νίκη	12	12	8	12
ΣΥΝΟΛΟ	851	934	572	934

Συνυπολογιζομένων και των υπαρχόντων αποθεμάτων η ετήσια παραγωγή εξευγενισθησομένων υφασμάτων διαμορφώνεται ως εξής:

Ποσότητα υφασμάτων προς εξευγενισμό (μέτρα)

ΒΑΣΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ		ΣΕΝΑΡΙΟ 6ο/7ο (μικρότ. δραστηρ.)	
1ο έτος	2ο έτος	1ο έτος	2ο έτος
13.803.100	13.842.200	9.031.700	13.842.200

δηλ. πολύ μικρότερη, (25-35%), της δυναμικότητας του Συγκροτήματος Πατρών της Π-Π.

προσωπικού θα είναι η ακόλουθη:

Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί στη διερεύνηση όλων εκείνων των βασικών στοιχείων, προϋποθέσεων και παραμέτρων που αφορούν στη θεώρηση των δυνατοτήτων που υπάρχουν για επαναλειτουργία της εταιρείας «ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ», με στόχο να προτείνει ένα επιχειρηματικό σχέδιο αναδιάρθρωσης και στρατηγικής επανατοποθέτησης της εταιρείας στην αγορά κλωστοϋφαντουργίας, που θα εμπεριέχει τις προοπτικές μιας επιτυχούς ανάπτυξης και ισχυρής παρουσίας της Πειραϊκής-Πατραϊκής στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Το επιχειρηματικό σχέδιο της εταιρείας περιλαμβάνει το συγκεκριμένο εύρος και τη χρονική κλιμάκωση των προϊόντων και των δραστηριοτήτων που πρέπει να επικεντρώσει το ενδιαφέρον της, την κατάλληλη υποδομή και τα απαιτούμενα μέσα, την ποσοτικοποίηση των μεταβλητών και την αναλυτική παρουσίαση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων από τα διάφορα σενάρια επαναλειτουργίας της εταιρείας.

Η μελέτη-έρευνα έδειξε ότι η επαναλειτουργία της Πειραϊκής-Πατραϊκής είναι εφικτή στο βαθμό που θα εφαρμοσθεί μία συνεπής πολιτική αναδιάρθρωσης και εσωτερικής ανασυγκρότησης, ορθολογικής αξιοποίησης της υπάρχουσας δυναμικής και μείωσης του κόστους και απόκτησης ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Οι σύγχρονες τάσεις και οι νέες διαμορφούμενες συνθήκες της εγχώριας και διεθνούς αγοράς λαμβάνονται υπόψη στην έρευνα σε συνδυασμό με τη δημιουργία νέων ευκαιριών, αλλά και του υψηλού κινδύνου συγχρόνως.

Η επαναλειτουργία και επαναδραστηριοποίηση της Πειραϊκής-Πατραϊκής θα αποφέρει οφέλη σε κοινωνικό, οικονομικό και εθνικό επίπεδο, θα μειώσει τις εισαγωγές και την εκροή συναλλάγματος και θα δημιουργήσει νέα απασχόληση και θέσεις εργασίας σε αποβιομηχανοποιημένες περιοχές, όπως η Πάτρα. Εμμεσα και άμεσα οφέλη θα προκύψουν για την εθνική οικονομία, π.χ. από τη μείωση των επιδομάτων ανεργίας, από τον εισπραττόμενο φόρο μισθωτών υπηρεσιών και το ΦΠΑ, από εισπράξεις ασφαλιστικών εισφορών και εισρέοντος συναλλάγματος και από τις γενικότερες θετικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη επιχειρήσεων προστιθέμενης αξίας στο συνολικό προϊόν της μεταποίησης.

Αξιόλογα θετικά στοιχεία της εταιρείας είναι η συσσωρευμένη εμπειρία των παλαιών στελεχών και των εργαζομένων, το ευρύτατα γνωστό όνομα της εταιρείας και η θετική στάση της αγοράς σε μία ενδεχόμενη επαναδραστηριοποίηση της εταιρείας, το



παραμένον σε μεγάλο βαθμό ενεργοποιημένο δίκτυο διάθεσης με επαφές στο εσωτερικό και το εξωτερικό και η διατήρηση μεγάλου τμήματος του παραγωγικού της εξοπλισμού και σημαντικών αποθεμάτων για τις πρώτες φάσεις παραγωγής. Τα στοιχεία αυτά υπαγορεύουν κατά κάποιο τρόπο και την αναγκαιότητα μιας στρατηγικής επαναλειτουργίας της επιχ/σης στο χώρο δραστηριοποίησής της.

Στη στρατηγική επιχειρηματικής δραστηριότητας, τα σχέδια δράσης της εταιρείας θα αποβλέπουν στην άμεση διαχείριση της κρίσιμης θέσης, στην οποία έχει περιέλθει η εταιρεία κυρίως μετά το 1990, με ενέργειες οργανωτικής και διοικητικής αναδιάρθρωσης, εσωτερικής ανασυγκρότησης και μείωσης του κόστους και ανάπτυξης

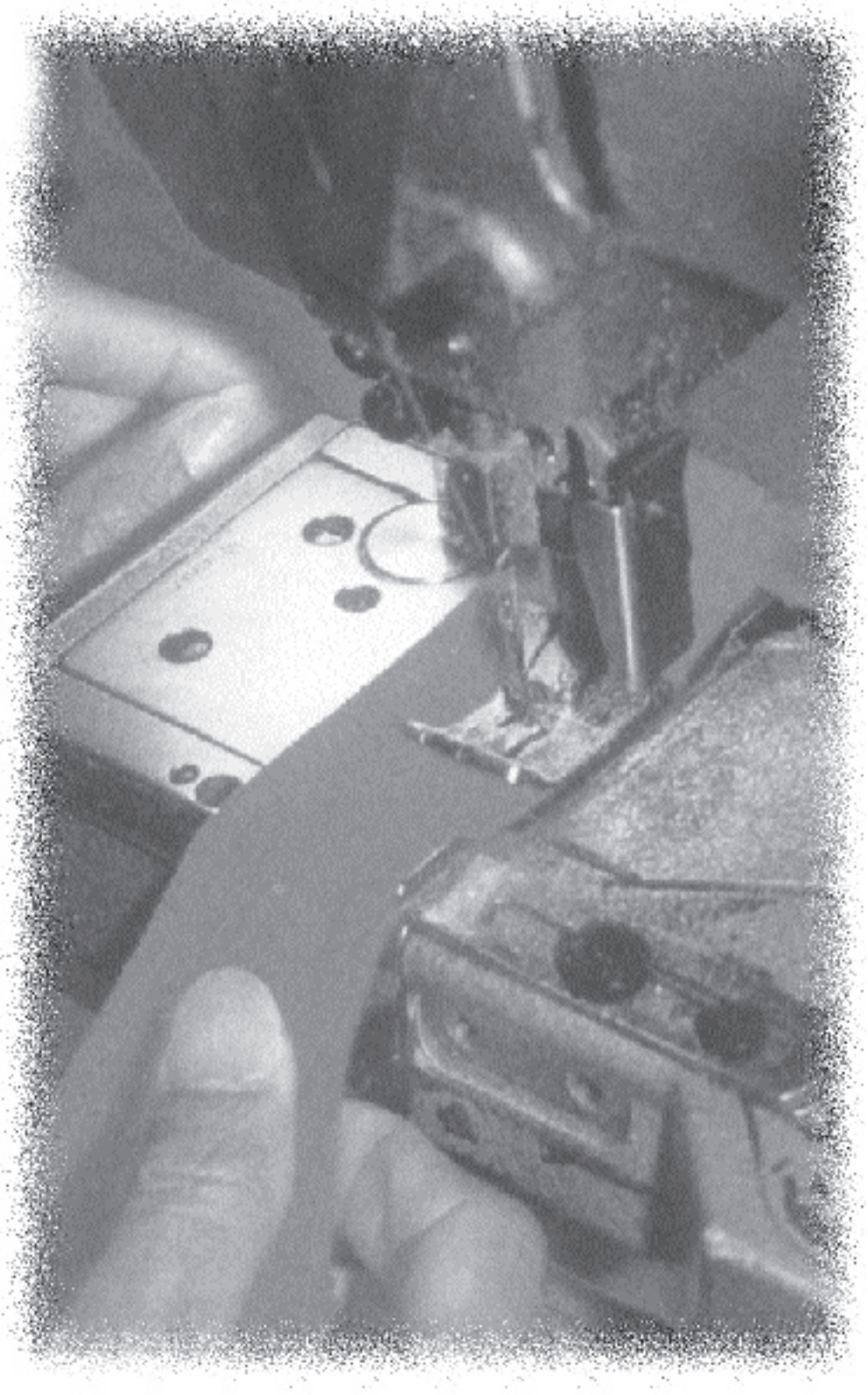

πωλήσεων στο δυνατό βαθμό που επιτρέπει σήμερα η υπάρχουσα παραγωγική δυναμικότητα, με παράλληλη εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος διοικητικής παρακολούθησης και αναφορών προόδου.

Στη συνέχεια θα πρέπει η εταιρεία να μετατοπίσει τη στρατηγική της προς σύγχρονο πακέτο προϊόντων και υπηρεσιών (παραγωγή - αποθήκευση - διακίνηση - διανομή) για απόκτηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, με παράλληλες πρωτοβουλίες ένταξης των επενδυτικών της σχεδίων σε ισχύοντες αναπτυξιακούς νόμους.

Η ανάπτυξη των πωλήσεων πρέπει να επιδιωχθεί με ενέργειες όπως ανάθεση διοίκηση πωλήσεων σε έμπειρα, δοκιμασμένα στελέχη, εκπαίδευση του προσωπικού, εφαρμογή νέων προγραμμάτων παραγωγής, πιθανές προσλήψεις νέων διευθυντικών στελεχών, διαμόρφωση ευέλικτης τιμολογιακής πολιτικής, ανάπτυξη καταλλήλων αποθηκευτικών χώρων και αξιοποίηση του δικτύου πωλήσεων με αντιπροσώπους, διαμεταφορείς, κλπ.

Μείωση του κόστους μπορεί να επιτευχθεί με δάνεια χαμηλού κόστους, αυτοχρηματοδότηση ή άντληση μετοχικού κεφαλαίου, χρήση κεφαλαίων εργαζομένων, αναδιάρθρωση χρεών, ορθολογική συσχέτιση εισροών-εκροών, κλπ. Παράλληλα, θα πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλο οργανωσιακό κλίμα με συστήματα κινήτρων, αλλά και συνεχούς ελέγχου και καλλιέργειας κατάλληλης οργανωσιακής κουλτούρας για την αγορά, τον ανταγωνισμό, τους πελάτες κλπ.

Ο αριθμός των εργαζομένων θα στηριχθεί σε ρεαλιστικές εκτιμήσεις της σημερινής ζήτησης και στις δυνατότητες της υπάρχουσας παραγωγικής δομής, στα επίπεδα του εργατικού κόστους και των λοιπών στοιχείων κόστους, καθώς επίσης και στο βαθμό Τεχνολογίας και αυτοματοποίησης της παραγωγής. Με τα δεδομένα της εταιρείας, όπως αυτά αναλύονται στα αντίστοιχα εδάφια, το κόστος εργασίας προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 28%-30% του κόστους παραγωγής, με προοπτική περαιτέρω μείωσης, ενόσω θα εκλείπουν

βαθμιαία οι αρνητικοί αιτιολογικοί παράγοντες μακροχρόνιας στασιμότητας και θα επιτυγχάνονται οφέλη όπως, π.χ. οικονομίες κλίμακας με καθετοποίηση της παραγωγής και αύξηση του βαθμού χρησιμοποίησης του παραγωγικού εξοπλισμού, προσέλκυση ικανών στελεχών, πραγματοποίηση νέων επενδύσεων κλπ.

Ο ανταγωνισμός από τρίτες χώρες με χαμηλό κόστος, θα αντιμετωπισθεί με ταχύτητα αντίδρασης στη μόδα και τους χρόνους παράδοσης και εξυπηρέτησης, ενώ ο ανταγωνισμός από μεγάλους Οίκους, κυρίως της Ευρώπης μπορεί να αντιμετωπισθεί κυρίως με ικανοποιητική τιμή και ανταγωνιστικό κόστος.

Αρνητικά στοιχεία που θα πρέπει να αντιμετωπίσει η επιχείρηση είναι η πολιτική της σκληρής δραχμής με αντίκτυπο στις εξαγωγές, τα υψηλά επιτόκια δανείων, η διαφαινόμενη διεθνώς αύξηση του κόστους παραγωγής και το επενδυτικό ενδιαφέρον, που κινείται σε χαμηλότερα από τα αναμενόμενα επίπεδα.

Εμφαση κυρίως στα 2 πρώτα έτη επαναλειτουργίας θα δοθεί, επίσης, στην παραγωγή γνωστών από το παρελθόν προϊόντων με αυξημένη προστιθέμενη αξία, σε ευέλικτη παραγωγική διαδικασία, σε αποτελεσματικό marketing ανάπτυξης προϊόντων, σχεδίασης και εμπορίας και σε διαμόρφωση τιμών αντιπροσωπευτικών αυτών των διαφόρων ανταγωνιστών σε διάφορα επίπεδα και μορφές εμπορίας.

Το πρόγραμμα παραγωγής (είδη, ποσότητες) προϊόντων στηρίχθηκε σε έρευνα σημαντικών πελατών της εταιρίας και σε ρεαλιστικά σενάρια παραγωγής, αλλά και στην ισχυρή προτίμηση της αγοράς σε συγκεκριμένα προϊόντα της εταιρείας, όπου υπάρχει υπεροχή αυτής.

Η συνολική περιουσιακή αξία της εταιρείας, κυρίως στην Πάτρα, έχει αποτιμηθεί περίπου σε 1,8 δις δρχ.

Μία πρόταση των εργαζομένων για επαναλειτουργία της εταιρείας προβλέπει την καταβολή άμεσα 180 εκ. δρχ. για σταδιακή εξαγορά της εταιρείας, 3ετή περίοδο χάριτος και αποπληρωμή του υπολοίπου σε εννέα (9) ετήσιες χρεολυτικές δόσεις.

Η χρηματοδότηση της εταιρείας θα προέλθει κυρίως από κέρδη, πιστώσεως προμηθευτών, αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (π.χ. 1380 εκ. από εργαζόμενους στο 1ο και 2ο έτος) και ένα σημαντικό αρχικό δάνειο 2.500 εκ. δρχ. από τράπεζες και άλλους φορείς. Η εξεύρεση ενός σημαντικού ύψους δανείου, της τάξεως των 2.500 εκ. δρχ. για ανάγκες κεφαλαίου κίνησης, αποτελεί επίμαχο και ζωτικής σημασίας ζήτημα, δεδομένου ότι δεν θα υπάρχει ακόμη επαρκής κεφαλαιακή βάση στην εταιρεία, ως εγγύηση αυτού του μεγάλου βραχυχρόνιου δανείου.

Θα πρέπει, ίσως, η αναζήτηση αυτού του ποσού να στραφεί σε διάφορους φορείς, όπως ιδιώτες-managers, τράπεζες, δημόσιους φορείς, όμιλο ελλήνων και ξένων κλπ. Η δέσμευση παρακράτησης αποδοχών των εργαζομένων για σημαντικό χρονικό διάστημα είναι πιθανόν να αποτελέσει εγγύηση και κίνητρο για δυνητικούς ενδιαφερόμενους χρηματοδότες.

Πλεονέκτημα της εταιρείας είναι και η ύπαρξη αποθεμάτων.

Μετά τα 2 πρώτα έτη, κατά τα οποία η παραγωγή της επιχείρησης θα στηριχθεί στον υπάρχοντα παραγωγικό εξοπλισμό και στα υπάρχοντα αποθέματα, θα χρειασθούν νέες επενδύσεις με προσπάθεια ένταξης αυτών σε αναπτυξιακούς νόμους.

Πολιτική της επιχείρησης θα είναι η ενοποίηση των σταθερών θέσεων οργανωτικά, για μείωση των θέσεων και του αντίστοιχου κόστους.

Ως πιθανός χρόνος επαναλειτουργίας της εταιρείας, αν οι εξελίξεις το επιτρέψουν, εκτιμάται ο χρόνος αμέσως μετά το Δεκέμβριο του 1997.

Οσον αφορά τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης και της μελέτης βιωσιμότητας, όπως προκύπτει από τη συνημμένη λεπτομερή οικονομική ανάλυση, μετά το πρώτο έτος η επιχείρηση θα παράγει αρκετά κέρδη για να καλύπτει τις χρηματοδοτικές της ανάγκες, χωρίς να καταφεύγει σε βραχυχρόνιο δανεισμό.

Οι περισσότεροι αριθμοδείκτες εμφανίζονται ικανοποιητικοί και έναντι του κλάδου ακόμη, προβλέποντας αναπτυξιακή τάση, αυξανόμενη κερδοφορία, ικανοποιητικές κυκλοφοριακές ταχύτητες και χαμηλή δανειακή επιβάρυνση.

Ομοίως, η Καθαρή Παρούσα Αξία (NPV) και ο Εσωτερικός Βαθμός Απόδοσης (IRR) της επένδυσης καθιστούν αποδεκτή και ελκυστική την επένδυση στο σύνολό της.

Η ανάλυση ευαισθησίας καταδεικνύει την ανθεκτικότητα του σχεδίου στις περισσότερες των περιπτώσεων.

Πιστεύεται ότι η υπόψη έρευνα τεκμηριώνει σε υψηλό βαθμό την αναγκαιότητα και χρησιμότητα επαναλειτουργίας της Πειραϊκής-Πατραϊκής και υποστηρίζει την τεχνικο-οικονομική εφικτότητα επαναλειτουργίας αυτής της ζωτικής σημασίας για την εθνική οικονομία κλάδο κλωστοϋφαντουργίας, καθώς επίσης και τα αναμενόμενα σημαντικά οφέλη οικονομικής και κοινωνικής φύσεως, τόσο για την περιοχή της εταιρείας, όσο και για το σύνολο της Εθνικής Οικονομίας και Εθνικής Πολιτικής

Οι επιπτώσεις από μια υποτίμηση της Δραχμής

Του Δημήτρη Α. Κατσορίδα

ΣΚΛΗΡΗ ΔΡΑΧΜΗ ΚΑΙ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ: ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Στις επίσημες οικονομικές θεωρίες η ανισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών θεωρείται πως αποτελεί ένα είδος περιορισμού στην οικονομία μιας χώρας.(*) Εμφανίζεται ως πρόβλημα που κάθε χώρα πρέπει να αντιμετωπίσει διότι θέτει περιορισμούς στην οικονομική της ανάπτυξη.

Για την Ελλάδα το βασικό χαρακτηριστικό του ισοζυγίου πληρωμών θεωρείται ότι είναι η μεγάλη ελλειμματικότητα του εμπορικού ισοζυγίου (διότι οι εξαγωγές δεν καλύπτουν τις εισαγωγές). Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου καλύπτεται από τις κινήσεις κεφαλαίων, τον τουρισμό, τη ναυτιλία, τα εμβάσματα κλπ.

Η οικονομική πολιτική στην Ελλάδα προκειμένου να καλύψει το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών χρησιμοποιεί διάφορους τρόπους. Ο ένας είναι, μέσω της παρέμβασης του πιστωτικού συστήματος, ο καθορισμός της συναλλαγματικής ισοτιμίας της δραχμής σε σχέση με τα ξένα νομίσματα (υποτίμηση ή ανατίμηση). Ο άλλος τρόπος είναι η εφαρμογή μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής που αποθαρρύνουν τις συνολικές αγορές των πολιτών, όπως η αύξηση των φόρων, η αύξηση των επιτοκίων και η περικοπή των δημοσίων δαπανών.

Συνεπώς, ο βαθμός κάλυψης των εισαγωγών από εξαγωγές είναι ένας από τους σημαντικότερους δείκτες ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Ετσι, η συνεχής επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου της ελληνικής οικονομίας επαναφέρει πάλι στην επικαιρότητα το ζήτημα της συναλλαγματικής ισοτιμίας της δραχμής.

Είναι γεγονός ότι η δραχμή από το 1986 κι εξής ανατιμάται συνεχώς ως προς τα ευρωπαϊκά νομίσματα. Το αποτέλεσμα είναι να αυξάνουν οι εισαγωγές και να παρεμποδίζονται οι εξαγωγές των ελληνικών προϊόντων, εφόσον αυτά καθίστανται ακριβότερα εξαιτίας της συνεχούς αύξησης της διεθνούς τιμής τους. Οι αρνητικές επιπτώσεις που είχε αυτή η πολιτική σκληρής δραχμής στην εξέλιξη του εξωτερικού εμπορίου της χώρας κατά τα τελευταία εννιά χρόνια (π.χ. ο βαθμός κάλυψης των εισαγωγών από εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων συρρικνώθηκε από 65% το 1987 σε λιγότερο από 45% το 1995) δεν αντισταθμίζονται από τις όποιες θετικές επιπτώσεις μπορεί να είχε η πολιτική αυτή στην καταπολέμηση του πληθωρισμού (Γ. Μηλιός, 1996)1.

Βασικός σκοπός αυτής της πολιτικής ανατίμησης της δραχμής είναι να επιταχυνθούν οι διαδικασίες καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας, εκθέτοντας τα ελληνικά προϊόντα και τις ελληνικές επιχειρήσεις στην πίεση του διεθνούς ανταγωνισμού. Ετσι, ένα σημαντικό τμήμα της ελληνικής βιομηχανίας αναγκάζεται, κάτω από την πίεση του ανταγωνισμού, να προχωρήσει σε αναδιάρθρωση

(*) Σημ: Το ισοζύγιο πληρωμών περιλαμβάνει όλες τις οικονομικές συναλλαγές ανάμεσα στους κατοίκους μιας χώρας και στους κατοίκους των άλλων χωρών στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου. Αυτές οι συναλλαγές είναι οι εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων και υπηρεσιών (ασφάλιση, μεταφορές, τουρισμός κτλ), οι μονομερείς μεταφορές ή δωρεές όπως τα εμβάσματα των μεταναστών, οι εισαγωγές και εξαγωγές κεφαλαίων (υπάγονται τα δάνεια που συνάπτει ή χορηγεί η χώρα με το εξωτερικό) και η εισροή ή εκροή κεφαλαίων για επενδυτικούς σκοπούς. Συνεπώς, το ισοζύγιο πληρωμών ως λογαριασμός, στον οποίο μερικές συναλλαγές γράφονται σαν πιστώσεις κι άλλες σαν χρεώσεις, πρέπει να είναι ισοσκελισμένος. Επίσης, έχει δύο σημαντικές υποδιαιρέσεις, οι οποίες αναφέρονται στο λογαριασμό τρεχουσών συναλλαγών που περιλαμβάνει τις εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών και στο λογαριασμό κίνησης κεφαλαίων που περιλαμβάνει τις συναλλαγές που είναι καθαρά χρηματικής φύσης.

της παραγωγής και να εκσυγχρονισθεί, ώστε να γίνουν ανταγωνιστικά τα προϊόντα της. Η πορεία αυτή θεωρείται μεν αναγκαία για την αναδιάρθρωση της παραγωγής εφόσον δρα εξυγιαντικά για την ελληνική βιομηχανία, εκκαθαρίζοντας τα πιο αδύναμα κεφάλαια, προκειμένου να επικρατήσουν οι πλέον δυνατές επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα, προκαλεί μεγάλες απώλειες του παραγωγικού δυναμικού και μεγάλη διεύρυνση της ανεργίας. Δηλαδή, ***δεν επιταχύνεται μόνο η εκκαθάριση των μη ανταγωνιστικών κεφαλαίων, αλλά προωθείται και η περιθωριοποίηση των πιο αδύναμων στρωμάτων της κοινωνίας,*** επειδή αυτή η πολιτική της σκληρής δραχμής ωθεί την εργοδοσία στην απορρύθμιση των δυνάμεων της εργασίας, μέσα από τη συμπίεση του εργασιακού κόστους, το κλείσιμο επιχειρήσεων, την ανεργία, την μείωση των αμοιβών, την αξιοποίηση της μαύρης αγοράς εργασίας, τον περιορισμό του κράτους πρόνοιας και των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων. Ετσι, η πολιτική συμπίεσης των μισθών που ακολουθείται από το 1985 κι εξής, συντηρεί και αναπαράγει τα πιο καθυστερημένα τμήματα του ελληνικού κεφαλαίου, εφόσον δεν τα εξαναγκάζει να εκσυγχρονιστούν.

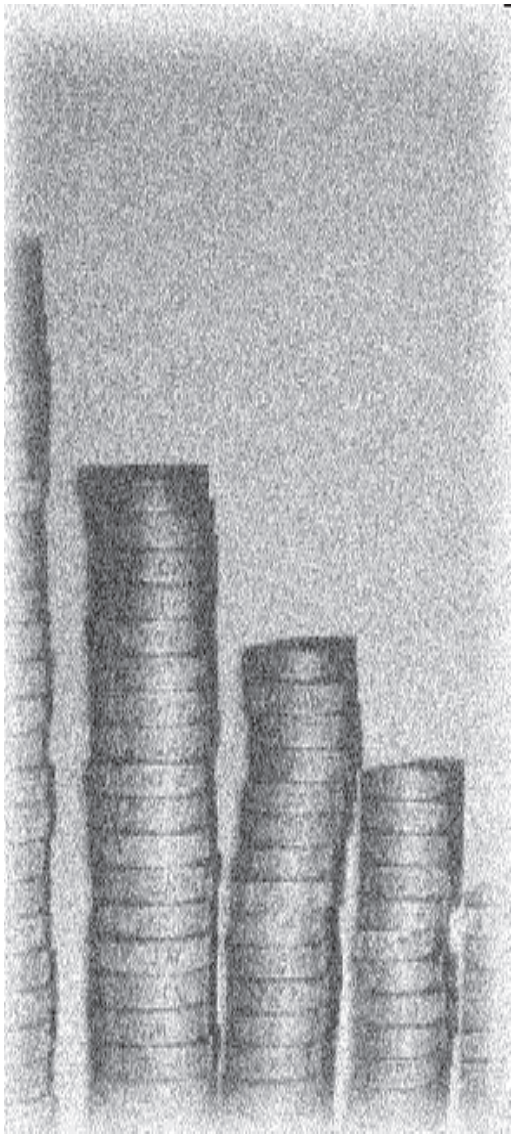

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η επιδείνωση του ισοζυγίου πληρωμών εξαιτίας της «σκληρής δραχμής» αναγνωρίζεται ως ένα μειονέκτημα. Ωστόσο, προβάλλεται ως πλεονέκτημα η αντιπληθωριστική επίδραση της συναλλαγματικής πολιτικής. Όμως, η συνεχής επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου της ελληνικής οικονομίας επαναφέρει, ξανά, στην επικαιρότητα το ζήτημα της συναλλαγματικής ισοτιμίας της δραχμής. Διότι, οι μέχρι τώρα εξελίξεις έχουν δείξει ότι αυτή η πολιτική έχει εξαντλήσει την αποτελεσματικότητά της ως μοχλός αναδιάρθρωσης της εγχώριας παραγωγής και έχει αρχίσει να μετατρέπεται στο αντίθετό της.
Ετσι, στο φλέγον ερώτημα, ποιες θα ήταν οι διαχρονικές επιπτώσεις μιας ενδεχόμενης υποτίμησης της δραχμής στο γενικό επίπεδο τιμών των εγχωρίως παραγόμενων εμπορευμάτων γενικά και των εξαγόμενων εμπορευμάτων ειδικά, καθώς επίσης και στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, μια ομάδα πανεπιστημιακών (Θ. Μαριόλης, Χ. Οικονομίας, Γ. Σταμάτης και Ν. Φουστέρης 1997) ανέλαβε να διερευνήσει το θέμα της «Ποσοτικής εκτίμησης των επιπτώσεων της υποτίμησης στο «κόστος» παραγωγής»2.
Στην εν λόγω μελέτη, της οποίας οι υπολογισμοί βασίζονται στον Πίνακα Εισροών-Εκροών της ελληνικής οικονομίας για το έτος 1988 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Δ/νσης Εθνικών Λογαριασμών), κατασκευάζει τρία εναλλακτικά υποδείγματα της αντίδρασης των επιχειρήσεων στην υποτίμηση, υπολογίζοντας αναλυτικά τις διαχρονικές αυξήσεις των τιμών 36 βασικών για την ελληνική οικονομία εμπορευμάτων. Όπως φαίνεται από τους υπολογισμούς της προαναφερθείσας ερευνητικής ομάδας, μια υποτίμηση της τάξης του 15% θα οδηγήσει άμεσα (δηλαδή μέσα σε ένα έτος) σ' ένα εισαγόμενο πληθωρισμό της τάξης του 1,25% έως 1,88% μόνο (ΠΙΝΑΚΑΣ 1), ενώ παράλληλα

το κόστος των εξαγωγών της ελληνικής οικονομίας στη διεθνή αγορά θα μειωθεί κατά 10% περίπου (ΠΙΝΑΚΑΣ 2). Αντιστοίχως, σε μία υποτίμηση 10%, θα έχουμε ένα αποτέλεσμα στο μέτωπο του πληθωρισμού της τάξης του 1% περίπου και μία μείωση της αξίας των εξαγωγών κατά 7% περίπου.

Σε αντίθεση, λοιπόν, με τις απόψεις που υποστηρίζουν ότι η πολιτική της «σκληρής δραχμής» συμβάλλει στην αντιπληθωριστική εκστρατεία, είναι πλέον δυνατό να διαπιστωθεί, σύμφωνα πάντα με τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας, ότι η επιλογή της υποτίμησης ως μέσου διόρθωσης των εντεινόμενων ανισορροπιών του ισοζυγίου πληρωμών και της υποαπασχόλησης των συντελεστών παραγωγής, δεν θα έρθει αντιμέτωπη με μια πληθωριστική διαδικασία.

Από όλα όσα περιγράψαμε παραπάνω φαίνεται ότι από τη στιγμή που δεν μεταβάλλεται η ακολουθούμενη συναλλαγματική πολιτική (μέσω της υποτίμησης ή της ταχείας διολίσθησης της δραχμής), έστω και με τίμημα κάποια μικρή αύξηση του πληθωρισμού ώστε να μειωθεί έτσι το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών και να αυξηθεί η ζήτηση και άρα οι επενδύσεις, η μόνη προσαρμογή που μπορεί να πραγματοποιηθεί είναι η προσαρμοστικότητα προς τα κάτω της αγοράς εργασίας.

Το επιχείρημα ότι οι αυξήσεις των μισθών τροφοδοτούν την άνοδο του πληθωρισμού αποτελεί περισσότερο ιδεολογικό άλλοθι παρά επιστημονικό δεδομένο.

Αντίθετα, η οικονομική ανάκαμψη και η αύξηση της απασχόλησης του παραγωγικού δυναμικού προκαλούν ομαλοποίηση των αγορών και του πληθωρισμού, ενώ συνεπιφέρουν αυξήσεις των εισοδημάτων, άρα και των μισθών.

Τέλος, αποδεικνύεται ότι η πολιτική της «σκληρής δραχμής» αποτελεί στρατηγική επιλογή, μιας τουλάχιστον μερίδας, του ελληνικού κεφαλαίου, προκειμένου να αναβαθμίσει τη θέση του στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον, καθυποτάσσοντας ταυτόχρονα τις δραστηριότητες των εργαζομένων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Μηλιός Γ., «Οι μύθοι του εκσυγχρονισμού», ΑΛΦΑ, Νοέμβριος 1996 - Ιανουάριος 1997, τεύχος 18-19.

2. Μαριόλη Θ., Οικονομίδη Χ., Σταμάτη Γ., Φουστέρη Ν. (1997), Ποσοτική εκτίμηση των επιπτώσεων της υποτίμησης στο «κόστος» παραγωγής, εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα. Η εν λόγω μελέτη πρωτοδημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Τεύχη Πολιτικής Οικονομίας», τεύχος 19ο, Φθινόπωρο 1996.



ΙΝΕ/ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34